ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

Τεύχος 187, Οκτώβριος 2011

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για την απασχόληση και την ανεργία του Β΄ τριμήνου του 2011, συνηγορούν στην διαπίστωση ότι το μέλλον της απασχόλησης και της ανεργίας στην χώρα μας παραμένει δυσοίωνο. Η ύφεση που βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη στην χώρα μας προβλέπεται να είναι βαθιά και με διάρκεια κατά την οποία η ελληνική οικονομία θα απολέσει σε σημαντικό βαθμό την δυναμικότητα των παραγωγικών της δυνάμεων. Η εκρηκτική αύξηση των ανέργων των οποίων ο αριθμός ξεπέρασε τους 810.000 άνδρες και γυναίκες, με το ποσοστό ανεργίας να αυξάνεται κατά 4,5 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2010 σκαρφαλώνοντας πλέον στο 16,3%, με το 1/3 των νέων μέχρι 29 ετών να είναι άνεργοι, σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη μείωση της απασχόλησης, της μισθωτής εργασίας καθώς και του αρνητικού ισοζυγίου στην αναπλήρωση των θέσεων εργασίας είναι οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στον κόσμο της μισθωτής και όχι μόνο, εργασίας στην χώρα μας που συνεχίστηκε και κατά το Β' τρίμηνο το 2011. Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ σε αυτό το τεύχος παρουσιάζει άρθρο για την απασχόληση και την ανεργία το β' τρίμηνο το 2011. Επιπλέον, παρουσιάζει άρθρο σχετικά με τον αγώνα της ΓΣΕΕ κατά των «μνημονιακών» μέτρων στο διεθνές επίπεδο. Τέλος, παρουσιάζονται οι δραστηριότητες του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ το τελευταίο διάστημα.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ • ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Γιάννης Παναγόπουλος
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Σάββας Ρομπόλης, Γιάννης Κουζής, Πέτρος Λινάρδος - Ρυλμόν, Βασίλης Παπαδόγαμβρος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Σάββας Ρομπόλης
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Γ. Κολλιάς, Δ. Κατσορίδας
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ιουλιανού 24 Αθήνα, Τηλ: 210 8202247, Fax: 210 8202202
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.inegsee.gr • **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:** vpetrak@inegsee.gr
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΚΑΜΠΥΛΗ, Αντιγόνης 60, Τηλ: 210 5156820, Fax: 210 5156811

Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ & Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΤΟ Β΄ ΤΡΙΜΗΝΟ ΤΟΥ 2011

Επιμέλεια: Γιώργος Κρητικίδης

Τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για την απασχόληση και την ανεργία του Β΄ τριμήνου του 2011, συνηγορούν στην διαπίστωση ότι το μέλλον της απασχόλησης και της ανεργίας στην χώρα μας παραμένει δυσοίωνο. Η ύφεση που βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη στην χώρα μας προβλέπεται να είναι βαθιά και με διάρκεια κατά την οποία η ελληνική οικονομία θα απολέσει σε σημαντικό βαθμό την δυναμικότητα των παραγωγικών της δυνάμεων. Χαρακτηριστικά είναι η ανεργία που ξεπέρασε τους 810.000 άνδρες και γυναίκες. Το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε κατά 4,5 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2010 σκαρφαλώνοντας πλέον στο 16,3%, ενώ το 1/3 των νέων μέχρι 29 ετών είναι άνεργοι. Η συνεχιζόμενη μείωση της απασχόλησης, της μισθωτής εργασίας καθώς και του αρνητικού ισοζυγίου στην αναπλήρωση των θέσεων εργασίας είναι μερικές από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στον κόσμο της μισθωτής και όχι μόνο, εργασίας στην χώρα μας που συνεχίστηκε και κατά το Β΄ τριμήνου του 2011.

Διανύοντας πλέον το τρίτο έτος ύφεσης η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε διαδικασία αποεπένδυσης και απαξίωσης μεγάλων τμημάτων του παραγωγικού και ανθρώπινου δυναμικού. Κατά τα τελευταία χρόνια και ιδιαίτερα σε σχέση με το 2008, η απασχόληση στη χώρα μειώθηκε συνολικά κατά 426.200 άτομα και σε ποσοστό -9,3%. Οι άνεργοι υπερδιπλασιάστηκαν καθώς αυξήθηκαν κατά 453.700 άτομα και σε ποσοστό 127,0%. Χαρακτηριστικό στη μεταβολή των ανέργων είναι και ο υπερδιπλασιασμός του αριθμού των ανέργων που έχουν εργαστεί στο παρελθόν κατά 384.400 άτομα και σε ποσοστό 170%. Ο συνολικός αρθμός τους ανέρχονται πλέον σε 611.300 ανέργους, δηλαδή σε μέγεθος μεγαλύτερο από τον συνολικό αριθμό των ανέργων του αντίστοιχου περσινού τρίμηνου, (594.000 άνεργοι το 2010). Επιπλέον, λίγο πάνω από τα 2/3 της μεταβολής των ανέργων αντιστοιχεί στην αύξηση των ανέργων ηλικίας άνω των 30 ετών, οι οποίοι αυξήθηκαν κατά 306.320 άτομα και ποσοστιαία κατά 152,4%. Το υπόλοιπο της αύξησης των ανέργων, που αναλογεί στους νέους μέχρι 29 ετών, αντιστοιχεί σε αριθμητική αύξηση 147.360 νέων ανέργων και σε ποσοστιαία αύξηση 94%.

Η πλήρης απασχόληση κατά την περίοδο 2008-2011 μειώθηκε κατά 443.650 απασχολούμενους και ποσοστό -10,2%. Η μισθωτή εργασία μειώθηκε κατά 329.000 μισθωτούς και ποσοστό -11,1%.

Το μεγαλύτερο βάρος της κρίσης επωμίζονται οι νέοι μέχρι 29 ετών των οποίων η απασχόληση μειώθηκε κατά 233.700 άτομα και ποσοστό 27,4%, (συμμετέχουν με 55% στην συνολική μεταβολή των απασχολούμενων μεταξύ 2008 - 2011). Αλλά και το εργατικό δυναμικό των ανδρών επωμίζεται το μεγάλο βάρος της κρίσης καθώς η απασχόλησή τους μειώθηκε κατά 303.960 περίπου άτομα (η ποσοστιαία τους μεταβολή είναι -10,9%) ενώ οι άνεργοι υπερδιπλασιάστηκαν (αυξήθηκαν κατά 257.110 ανέργους και ποσοστό 188%)!

1. Ροές απασχόλησης

Μέσα από την εξέταση των ροών απασχόλησης, ανεργίας και αεργίας, αποτυπώνεται η διαδικασία κατά την οποία διαμορφώνεται η κατάσταση του πληθυσμού δηλαδή τα μεγέθη της απασχόλησης, της ανεργίας και του μη ενεργού πληθυσμού.

Σχήμα 1

Ροές από και προς την Απασχόληση, 2011?

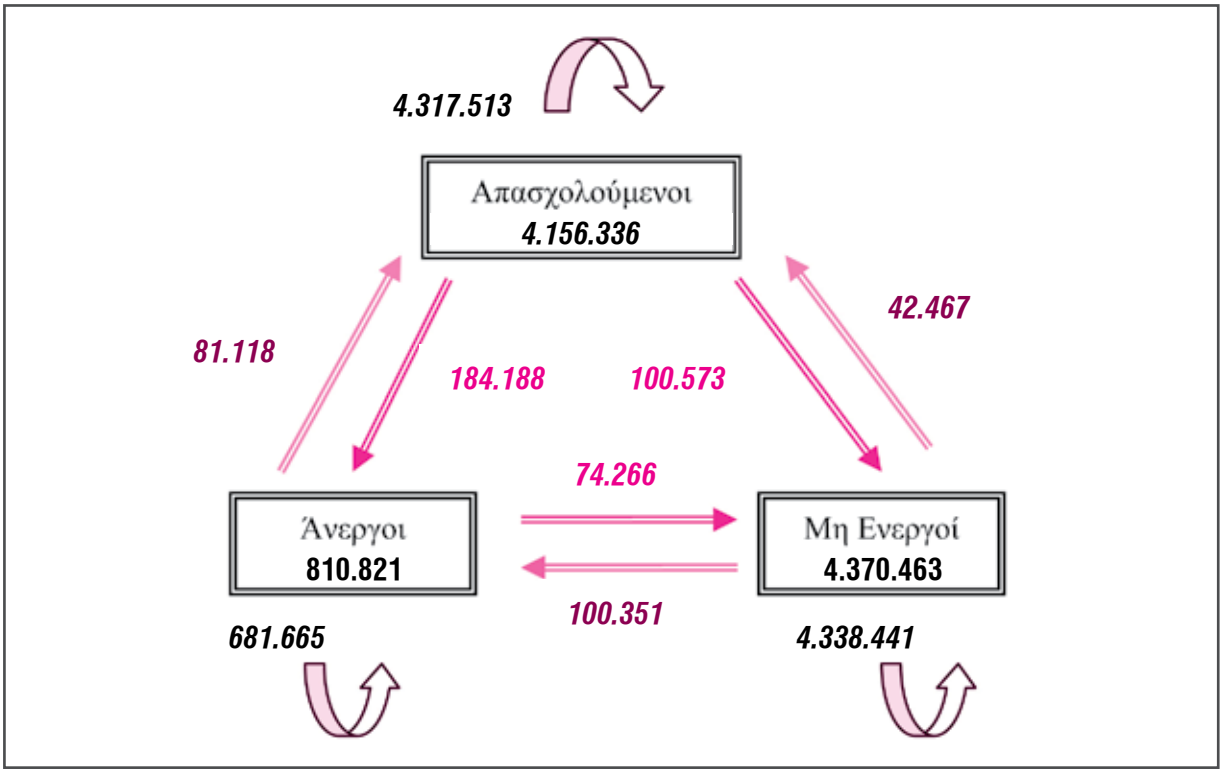

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2011 Β΄ τριμήνου.
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, (Γ. Κρητικίδης)



Όπως διαπιστώνουμε από το παραπάνω σχήμα 1, από την απασχόληση του προηγούμενου έτους[1] (4.317.512 άτομα) εξήλθαν 284.761 άτομα. Τα 2/3 περίπου κατευθύνθηκαν προς τους ανέργους (184.188 άτομα) γεγονός που πρέπει να συνδυαστεί με τα αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης και ειδικότερα την αύξηση των απολύσεων και με το κλείσιμο πολλών μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Ταυτόχρονα, εισήλθαν ως εργαζόμενοι 123.585 άτομα από τους οποίους τα 2/3 περίπου προέρχονται από την κατηγορία των ανέργων (81.118 άτομα). Έτσι το τελικό μέγεθος της απασχόλησης διαμορφώθηκε σε 4.156.336 άνδρες και γυναίκες.

Από την κατηγορία των ανέργων όπου κατά τον προηγούμενο χρόνο υπήρχαν 681.665 άνδρες και γυναίκες, διαπιστώνουμε ότι οι εκροές ανέρχονται σε 155.384 άτομα. Λίγο πάνω από το ήμισυ αυτών (52%) κατευθύνεται προς την απασχόληση. Βρήκε δηλαδή εργασία (81.118 άτομα). Προς την κατεύθυνση της ανεργίας εισέρχονται 284.530 άτομα με το 65% αυτών να είναι πρώην απασχολούμενοι (184.118 άτομα). Έτσι το τελικό μέγεθος των ανέργων διαμορφώνεται σε 810.821 άτομα.

Τέλος, από τα 142.818 άτομα που προέρχονται από την κατηγορία των μη ενεργών και που εισήλθαν στην αγορά εργασίας, το 70% αυτών εντάχθηκε σε αυτή ως άνεργο προς αναζήτηση εργασίας (100.351 άτομα), ενώ το υπόλοιπο 30% βρήκε εργασία (42.467 άτομα). Από τα 174.839 άτομα τα οποία εισήλθαν στον μη ενεργό πληθυσμό, τα 3/5 περίπου (57,5%) προέρχονται από πρώην απασχολούμενους (100.573 άτομα).

Για τρίτο συνεχόμενο έτος το ισοζύγιο στην αναπλήρωση μεταξύ θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν και των θέσεων εργασίας που χάθηκαν, συνεχίζει να είναι αρνητικό (0,43) και αποτελεί το χαμηλότερο δείκτη των τελευταίων ετών, (Πίνακας 1). Επιπλέον, το πολύ χαμηλό ποσοστό αναπλήρωσης στην σημερινή συγκυρία συνδυάζεται και με το κλείσιμο πολλών μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

1. Το εν λόγω μέγεθος διαφέρει από τον αριθμό των απασχολούμενων του προηγούμενου έτους πάνω στον οποίο βασίζεται η ετήσια μεταβολή της απασχόλησης, καθώς στο διάστημα το οποίο μεσολαβεί μεταξύ των χρονικών περιόδων των ερευνών έχουν συντελεστεί μεταβολές με αποτέλεσμα το μέγεθος της απασχόλησης να εμφανίζεται διαφοροποιημένο. Η ίδια διαφοροποίηση κατά συνέπεια παρατηρείται και στα μεγέθη των ανέργων και των μη ενεργών.

Πίνακας 1. Οι ροές από και προς την απασχόληση, ποσοστό αναπλήρωσης

ΠΡΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (Εισροές)

ΕΤΟΣ	από ΑΝΕΡΓΟΥΣ	από ΜΗ ΕΝΕΡΓΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ
2004	127.400	84.600	**212.000**
2005	123.900	93.100	**217.000**
2006	115.100	79.300	**194.400**
2007	95.600	77.100	**172.700**
2008	102.850	75.145	**177.995**
2009	90.230	80.626	**170.856**
2010	98.251	67.549	**165.800**
2011	81.118	42.467	**123.585**

ΑΠΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (Εκροές)

ΕΤΟΣ	από ΑΝΕΡΓΟΥΣ	από ΜΗ ΕΝΕΡΓΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ
2004	98.300	105.100	**203.400**
2005	114.500	116.500	**231.000**
2006	77.000	86.800	**163.800**
2007	70.200	81.900	**152.100**
2008	61.360	80.950	**142.310**
2009	112.122	73.146	**185.268**
2010	148.530	79.947	**228.477**
2011	184.188	100.573	**284.761**

ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ (ΕΙΣΡΟΕΣ/ΕΚΡΟΕΣ)

ΕΤΟΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
2004	1,30	0,80	**1,04**
2005	1,08	0,80	**0,94**
2006	1,49	0,91	**1,19**
2007	1,36	0,94	**1,14**
2008	1,68	0,93	**1,25**
2009	0,80	1,10	**0,92**
2010	0,66	0,84	**0,73**
2011	0,44	0,42	**0,43**

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2004 - 2011 (Β' τριμήνου)
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

2. Ο Παραγωγικός Πληθυσμός 15-64 ετών

Ο Παραγωγικός πληθυσμός ανέρχεται σε 7.230.680 άνδρες και γυναίκες και αναλογεί στο 77,4% του πληθυσμού άνω των 15 ετών της χώρας. Άνδρες και γυναίκες ενώ μοιράζονται εξ ίσου (50%) την αναλογία στον παραγωγικό πληθυσμό, διαφοροποιούνται στην κατανομή του στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό 15-64 ετών, όπου οι γυναίκες αποτελούν το 65,8% έναντι 66,8% το 2010. Αυτό οφείλεται στο ότι οι άνδρες συμμετέχουν σε μεγαλύτερο βαθμό έναντι των γυναικών στην αγορά εργασίας καθώς, σε παραγωγική ηλικία εκτός αγοράς εργασίας βρίσκεται μόνο το 22,1% των ανδρών έναντι του 42,8% των γυναικών.

Σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο, ο παραγωγικός πληθυσμός αυξάνεται μόνο στους άνδρες ενώ αυξάνεται και ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός κυρίως στους άνδρες, (Πίνακας 2).

Πίνακας 2. Ο Παραγωγικός πληθυσμός 15-64 ετών το 2011 κατά φύλο και οι μεταβολές του (σε χιλ.)

ΕΤΟΣ		και τα δύο φύλα	Άνδρες	Γυναίκες
2008	**Πληθυσμός**	**7.228,20**	**3.615,20**	**3.613,00**
	Οικονομικά Μη Ενεργός	2.374,00	752,50	1.621,50
2009	**Πληθυσμός**	**7.220,40**	**3.613,50**	**3.606,90**
	Οικονομικά Μη Ενεργός	2.333,00	759,20	1.573,80
2010	**Πληθυσμός**	**7.230,60**	**3.622,40**	**3.608,15**
	Οικονομικά Μη Ενεργός	2.290,60	760,70	1.529,90
2011	**Πληθυσμός**	**7.230,70**	**3.626,00**	**3.604,70**
	Οικονομικά Μη Ενεργός	2.341,30	800,20	1.541,10
ΕΤΗΣΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ		και τα δύο φύλα	Άνδρες	Γυναίκες
2008-09	**Πληθυσμός**	**-7,8**	**-1,7**	**-6,1**
	Οικονομικά Μη Ενεργός	-41	6,7	-47,7
2009-10	**Πληθυσμός**	**10,2**	**8,9**	**1,3**
	Οικονομικά Μη Ενεργός	-42,4	1,5	-43,9
2010-11	**Πληθυσμός**	**0,1**	**3,6**	**-3,5**
	Οικονομικά Μη Ενεργός	50,6	39,5	11,1

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2008-2011 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

3. Το Εργατικό Δυναμικό

Κατά το Β΄ τρίμηνο του 2011, το εργατικό δυναμικό της χώρας ανέρχεται σε 4.967.157 άνδρες και γυναίκες, από τους οποίους 4.156.336 είναι απασχολούμενοι, 810.821 άνεργοι ενώ το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε κατά 4,5 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2010 (16,3% από 11,8%).

Συνολικά οι απασχολούμενοι αναλογούν στο 57,5% του παραγωγικού πληθυσμού. Στους άνδρες η αναλογία ανέρχεται στα 2/3 περίπου (68,5%) και στις γυναίκες μειώνεται κάτω από το ήμισυ (46,4%) των αντίστοιχων παραγωγικών ηλικιών.

Η απασχόληση των νέων μέχρι 29 ετών ανέρχεται σε 618.670 νέους και νέες, απασχόληση που αναλογεί πλέον σε πολύ μικρό ποσοστό (14,9%) του συνόλου των απασχολούμενων ενώ το 41,1% εξ αυτών είναι νέες γυναίκες. Οι νέοι μισθωτοί ανέρχονται σε 468.330 άτομα που αναλογούν στο 18% των μισθωτών εκ των οποίων το 45% είναι νέες γυναίκες.

Από το σύνολο των απασχολούμενων το 63,7% εργάζονται ως μισθωτοί, λίγο πάνω από το 1/5 είναι αυτοαπασχολούμενοι, 7,8% είναι εργοδότες και το 5,6% συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη της οικογένειας. Η γυναικεία απασχόληση αναλογεί στο 40,2% των απασχολούμενων ενώ αναλογεί στο 22,2% στην απασχόληση των εργοδοτών, στο 32,5% των αυτοαπασχολούμενων, στο 43,2% των μισθωτών και λιγότερο από τα 2/3 των συμβοηθούντων μελών (63,5%).



Το 70,0% των απασχολούμενων εργάζονται στον τριτογενή τομέα, ένα 17,8% εργάζεται στον δευτερογενή τομέα και το 12,3% στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας. Με μερική απασχόληση εργάζονται 267.500 άνδρες και γυναίκες ενώ το ποσοστό της παρέμεινε σταθερό στο 6,4%.

Σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο το εργατικό δυναμικό εμφανίζεται μειωμένο κατά 53.870 άτομα περίπου, μείωση που οφείλεται κατά τα 3/4 περίπου στην μείωση του εργατικού δυναμικού των ανδρών.

Η απασχόληση συνεχίζει να μειώνεται για τρίτη χρονιά[2], κατά 270.650 άτομα και οι άνεργοι συνεχίζουν επίσης να αυξάνονται κατά 216.790 άτομα, (Πίνακας 3). Οι

2. Σύμφωνα με τα ετήσια στοιχεία της ΕΣΥΕ, από το 1988 μέχρι το 1997, η απασχόληση μειώθηκε μόνο την περίοδο 1996-1997, ενώ σύμφωνα με τα τριμηνιαία στοιχεία από το 1998 μέχρι το 2008 δεν υπήρξε μείωση της απασχόλησης (Β΄ τριμήνου).

ποσοστιαίες μεταβολές σε σχέση με το προηγούμενο έτος είναι -6,1% για την απασχόληση και 36,5% για τους ανέργους. Το κύριο βάρος των μεταβολών υφίστανται οι άνδρες, καθώς έξι στα δέκα άτομα με τα οποία μειώθηκε συνολικά η απασχόληση και δύο στα τρία άτομα με τα οποία μειώθηκε η απασχόληση της ηλικιακής ομάδας άνω των 30 ετών είναι άνδρες.

Πίνακας 3. Εργατικό Δυναμικό και μεταβολές 2010-2011

	Εργατικό Δυναμικό 2011, (σε χιλ.)				Μεταβολές 2010-2011		
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	% Ανεργίας	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι
Σύνολο	**4.967,2**	**4.156,3**	**810,8**	**16,3%**	**-53.868**	**-270.656**	**216.788**
15-29 ετών	922,1	618,7	303,5	32,9%	-41.560	-125.269	83.709
30 ετών & άνω	4.045,0	3.537,7	507,4	12,5%	-12.308	-145.387	133.079
Άνδρες	**2.878,6**	**2.484,8**	**393,8**	**13,7%**	**-39.009**	**-159.801**	**120.792**
15-29 ετών	510,5	364,6	145,9	28,6%	-20.740	-65.969	45.230
30 ετών & άνω	2.368,1	2.120,2	247,9	10,5%	-18.269	-93.831	75.563
Γυναίκες	**2.088,6**	**1.671,5**	**417,1**	**20,0%**	**-14.859**	**-110.855**	**95.996**
15-29 ετών	411,6	254,0	157,6	38,3%	-20.820	-59.299	38.479
30 ετών & άνω	1.676,9	1.417,4	259,5	15,5%	5.961	-51.556	57.517

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2010, 2011 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Η αύξηση των ανέργων πάνω από το 1/3 σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο παρατηρείται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες σε άνδρες και γυναίκες. Η εν λόγω μεταβολή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη μεταβολή των ανέργων άνω των 30 ετών.

Όσον αφορά τις ποσοστιαίες μεταβολές ανά φύλο των ανέργων αυτές είναι μεγαλύτερες στους άνδρες από ότι στις γυναίκες, (44,3% για τους άνδρες έναντι 29,9% για τις γυναίκες και 36,5% για το σύνολο των ανέργων).

4. Χαρακτηριστικά των μεταβολών της απασχόλησης

Η μισθωτή απασχόληση συνεχίζεται να μειώνεται για τρίτη επίσης συνεχή χρονιά[3]

κατά 208.060 μισθωτούς και συνεχίζει να συμμετέχει με σημαντικό μερίδιο στη μείωση της απασχόλησης είτε σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο είτε ως προς το 2008, (Πίνακας 4).

Η απασχόληση σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο μειώθηκε και στις υπόλοιπες κατηγορίες απασχολουμένων, ενώ οι νέοι μισθωτοί μέχρι 29 ετών συμμετέχουν πάνω από το ήμισυ στη συνολική μείωση των μισθωτών (108.400 νέοι).

Πίνακας 4. Η απασχόληση ως προς την θέση στην επιχείρηση, 2008 - 2011

	2008	2009	2010	2011	2010 - 2011	2010- 2011 %	2008 - 2011
ΣΥΝΟΛΟ	**4.582.127**	**4.531.915**	**4.426.992**	**4.156.336**	**-270.656**	**-6,1%**	**-425.791**
Εργοδότες	381.226	384.914	354.873	325.148	-29.726	-8,4%	-56.078
Αυτοαπα-σχολούμενοι	957.632	961.212	975.327	953.021	-22.306	-2,3%	-4.611
Μισθωτοί	**2.974.396**	**2.922.115**	**2.853.924**	**2.645.866**	**-208.058**	**-7,3%**	**-328.530**
Βοηθοί	268.873	263.673	242.869	232.301	-10.566	-4,4%	-36.572

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2008 - 2011 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Επιπρόσθετα, η μείωση της απασχόλησης οφείλεται σε μείωση θέσεων εργασίας κυρίως με πλήρη απασχόληση[4] καθώς σηκώνει το κύριο βάρος της κρίσης, ενώ μειώθηκε και η απασχόληση των μερικώς απασχολούμενων (Πίνακας 5). Στις εν λόγω μεταβολές έχουν σημαντικό μερίδιο οι αντίστοιχες μεταβολές των ανδρών καθώς τους αναλογούν οι δύο στις τρεις θέσεις εργασίας με τις οποίες μειώθηκε η πλήρη απασχόληση ενώ αυξήθηκε η μερική απασχόληση κατά 11.650 άνδρες και ποσοστό 12,4%.

Η απασχόληση των νέων μειώνεται τόσο σε θέσεις πλήρους όσο και μερικής απασχόλησης. Με μερική απασχόληση εργάζονται 69.390 νέοι και νέες και το ποσοστό τους ανήλθε στο 11,2% από 10,0% το 2010.

3. Μείωση της μισθωτής εργασίας σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, (ετήσια και μηνιαία) από το 1988 μέχρι το 2008, εμφανίζεται μόνο κατά την περίοδο 1990-1991.
4. Μείωση των πλήρως απασχολούμενων σύμφωνα με τα ετήσια στοιχεία της ΕΣΥΕ, από το 1988 μέχρι το 1997 εμφανίζεται την περίοδο 1996-1997, ενώ σύμφωνα με τα τριμηνιαία στοιχεία από το 1998 μέχρι το 2008 δεν μειώνεται ο αριθμός των πλήρως απασχολούμενων.

Πίνακας 5. Η πλήρη και η μερική απασχόληση, 2008 - 2011

	2008	2009	2010	2011	2010-2011	2010-2011 %	2008-2011
ΣΥΝΟΛΟ	**4.582.127**	**4.531.915**	**4.426.992**	**4.156.336**	**-270.656**	-6,1%	**-425.791**
ΠΛΗΡΗΣ	**4.332.065**	**4.259.475**	**4.144.860**	**3.888.838**	**-256.022**	-6,2%	**-443.227**
ΜΕΡΙΚΗ	**250.062**	**272.440**	**282.132**	**267.498**	**-14.634**	-5,2%	**17.436**
% ΜΕΡΙΚΗΣ	*5,5*	*6,0*	*6,4*	*6,4*			
ΝΕΟΙ 15-29 ετών	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2010-2011**	**2010-2011 %**	**2008-2011**
ΣΥΝΟΛΟ	**852.378**	**817.740**	**743.941**	**618.672**	**-125.269**	**-16,8%**	**-233.706**
ΠΛΗΡΗΣ	**784.880**	**736.918**	**669.605**	**549.284**	**-120.321**	**-18,0%**	**-235.596**
ΜΕΡΙΚΗ	**67.498**	**80.822**	**74.336**	**69.388**	**-4.948**	**-6,7%**	**1.890**
% ΜΕΡΙΚΗΣ	*7,9*	*9,9*	*10,0*	*11,2*			

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2008 - 2011 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Ένα ακόμη χαρακτηριστικό στη μερική απασχόληση, είναι η αύξηση της συμμετοχής όσων αναζητούσαν θέση πλήρους απασχόλησης αλλά δεν βρήκαν και αποδέχτηκαν τη θέση μερικής απασχόλησης. Αποτελούν το 57,1% των μερικώς απασχολουμένων έναντι 51,3% που αποτελούσαν το προηγούμενο έτος, καθώς αυξήθηκαν συνολικά κατά 8.000 άτομα (μόνο άνδρες). Η ποσοστιαία αύξησή τους ανέρχεται στο 5,5%.

Από τους 21 μονοψήφιους κλάδους της ελληνικής οικονομίας μειώθηκε η απασχόληση σε 16 από αυτούς κατά 281.500 εργαζόμενους, ενώ αυξήθηκε η απασχόληση στους υπόλοιπους 5 κλάδους κατά 10.850 εργαζόμενους, (Πίνακας 6).

Οι Κατασκευές και η Μεταποίηση είναι οι κυριότεροι κλάδοι στους οποίους μειώθηκε η απασχόληση και στους οποίους αναλογεί το ήμισυ σχεδόν περίπου της συνολικής μεταβολής των 16 μονοψήφιων κλάδων που μειώθηκε η απασχόληση. Με μεγάλες μειώσεις στην απασχόληση ακολουθούν οι κλάδοι της Γεωργίας, Δασοκομίας και Αλιείας, του Εμπορίου και της Εκπαίδευσης στους οποίους αναλογεί το 31% περίπου της αντίστοιχης μεταβολής των κλάδων που μειώθηκε η απασχόληση.

Από τους υπόλοιπους 5 κλάδους που αύξησαν την απασχόλησή τους, ο κυριότερος είναι αυτός των Διοικητικών και Υποστηρικτικών Δραστηριοτήτων.

Πίνακας 6. Κλαδικές μεταβολές στο σύνολο των απασχολουμένων 2010-2011

Σε χιλ.	και τα δύο φύλα	Συνολική	Πλήρη	Μερική	Μισθωτοί
	Συνολική Μεταβολή Απασχολούμενων	**-270,7**	**-256,0**	**-14,6**	**-208,1**
Κλάδοι που μειώθηκε η απασχόληση	Κατασκευές	-67,8	-75,1	7,3	-45,7
	Μεταποίηση	-66,2	-64,8	-1,4	-49,4
	Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	-41,9	-37,9	-4,0	-3,0
	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο κλπ	-28,3	-26,9	-1,3	-17,8
	Εκπαίδευση	-18,1	-9,0	-9,1	-16,2
	Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών	-12,7	-4,4	-8,3	-11,6
	Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία	-9,1	-11,2	2,1	-13,3
	Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	-8,6	-11,1	2,5	-8,6
	Ενημέρωση και επικοινωνία	-8,2	-7,9	-0,2	-9,3
	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος κλπ	-4,9	-4,9	0,0	-4,8
	Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων κλπ	-4,2	-4,1	-0,1	-4,7
	Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	-3,2	-3,7	0,5	-4,1
	Ορυχεία και λατομεία	-3,0	-2,8	-0,1	-3,6
	Επαγγελματικές, επιστημονικές κλπ δραστηριότητες	-2,8	-0,5	-2,4	-11,3
	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	-2,0	-1,6	-0,5	-0,6
	Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	-0,6	1,4	-2,0	-1,6
	Συνολική μεταβολή μειούμενων κλάδων	**-281,5**	**-267,9**		**-215,9**
Κλάδοι που αυξήθηκε η απασχόληση	Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	7,6	9,4	-1,9	6,0
	Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών	1,6	-2,0	3,5	-5,7
	Μεταφορά και αποθήκευση	0,7	0,0	0,7	-4,8
	Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	0,5	0,4	0,1	1,3
	Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων	0,5	0,7	-0,2	0,5
	Συνολική μεταβολή αυξανόμενων κλάδων	**10,9**	**11,9**		**7,8**

** Οι Συνολικές μεταβολές στη πλήρη και τη μισθωτή απασχόληση συμπεριλαμβάνουν τους κλάδους όπου η απασχόληση έχει αυξηθεί ή μειωθεί αντίστοιχα, ανεξάρτητα της μεταβολής της συνολικής απασχόλησης.*

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2010, 2011 Β΄ τριμήνου

Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Οι μεταβολές που επήλθαν στην συνολική απασχόληση των κλάδων της οικονομίας, αντιστοιχούν και στις μεταβολές που επήλθαν τόσο στην πλήρη όσο και στη μισθωτή απασχόληση αυτών. Εξαιρείται ο κλάδος των Ξενοδοχείων & Εστιατορίων όπου η αύξηση της απασχόλησης οφείλεται στην αύξηση των μερικώς απασχολούμενων, ενώ μειώνεται και η μισθωτή απασχόληση στον κλάδο των Μεταφορών και αποθήκευσης.

5. Χαρακτηριστικά και μεταβολές των Ανέργων

Από τους 810.821 ανέργους το 37% είναι νέοι ηλικίας 15-29 ετών (303.454 νέοι). Το ποσοστό ανεργίας τους εκτινάχτηκε στο 32,9% έναντι 22,8% του προηγούμενου έτους, αύξηση που αντιστοιχεί σε 83.710 νέους και νέες και ποσοστό 38%.

Την ίδια περίοδο οι άνεργοι άνω των 30 ετών αυξήθηκαν κατά 133.080 ανέργους ή ποσοστό 35,6% ενώ το ποσοστό ανεργίας τους ανήλθε στο 12,5% έναντι 9,2% του προηγούμενου έτους.

Από το σύνολο των ανέργων το 24,6% ή οι 199.525 άνεργοι είναι «Νέοι άνεργοι», δηλαδή εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας αναζητώντας απασχόληση, ενώ κατά το προηγούμενο έτος αναλογούσαν στο 23,8% των ανέργων (141.450 άνεργοι). Η αύξηση των «Νέων ανέργων» κατά 41% σε σχέση με το προηγούμενο έτος οφείλεται πάνω από το ήμισυ (52%) στην αύξηση των «Νέων ανέργων γυναικών».

Στους νέους μέχρι 29 ετών οι «Νέοι άνεργοι» αναλογούν στο 49,2% των ανέργων νέων (149.175 άνεργοι) έναντι 44,3% και 97.450 ανέργων που αναλογούσαν κατά το προηγούμενο έτος. Αυξήθηκαν δηλαδή κατά 51.725 ανέργους και ποσοστιαία κατά 53%.



Πίνακας 7. Οι μεταβολές των ανέργων κατά φύλο, διάρκεια ανεργίας και ομάδες ηλικιών (σε χιλ.)

2010 - 2011	Σύνολο Ανέργων	Τώρα θα αρχίσουν να αναζητούν	λιγότερο από ένα μήνα	1 - 2 μήνες	3 - 5 μήνες	6 - 11 μήνες	12 μήνες και άνω	«Νέοι» Άνεργοι	«Παλαιοί» Άνεργοι
και τα δύο φύλα	**216,8**	**2,2**	**-0,1**	**17,0**	**26,7**	**42,1**	**128,9**	**58,1**	**158,7**
15-29 ετών	83,7	0,8	1,9	6,3	8,5	12,5	53,7	51,7	32,0
30+ ετών	133,1	1,4	-1,9	10,7	18,1	29,7	75,2	6,3	126,7
Άνδρες	**120,8**	**1,0**	**0,4**	**8,3**	**14,1**	**26,9**	**70,2**	**27,6**	**93,2**
15-29 ετών	45,2	0,5	1,1	4,2	5,9	10,0	23,6	25,9	19,3
30+ ετών	75,6	0,5	-0,7	4,1	8,2	16,9	46,6	1,7	73,9
Γυναίκες	**96,0**	**1,2**	**-0,5**	**8,7**	**12,6**	**15,3**	**58,7**	**30,5**	**65,5**
15-29 ετών	38,5	0,3	0,8	2,2	2,6	2,5	30,1	25,8	12,7
30+ ετών	57,5	0,9	-1,3	6,6	10,0	12,8	28,6	4,7	52,8

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2010, 2011 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Οι «παλαιοί» άνεργοι (όσοι δηλαδή έχουν εργαστεί στο παρελθόν), για δεύτερο συνεχιζόμενο έτος συνέχισαν να αποτελούν τα 3/4 αυτών (611.300 «παλαιοί» άνεργοι) παρουσιάζοντας μία αύξηση της τάξεως του 35,1% περίπου ή 158.700 άνεργους, (πίνακας 6). Είναι χαρακτηριστικό ότι όπως και κατά το προηγούμενο χρόνο έτσι και το 2011, οι «παλαιοί» άνεργοι ξεπερνούν τον συνολικό αριθμό των ανέργων του προηγούμενου έτους.

Στους νέους μέχρι 29 ετών οι «παλαιοί» άνεργοι αντιστοιχούν στο 50% περίπου των ανέργων νέων (154.280 άνεργοι). Σε σχέση με το προηγούμενο έτος οι «παλαιοί» άνεργοι ηλικίας μέχρι 29 ετών αυξήθηκαν κατά 32.000 ανέργους και ποσοστό 26,2%.

Τα 3/4 της συνολικής μεταβολής των ανέργων σε σχέση με το προηγούμενο έτος οφείλεται στην αύξηση των ανέργων που έχουν εργαστεί στο παρελθόν. Στους νέους μέχρι 29 ετών η συμμετοχή της εν λόγω κατηγορίας στην συνολική μεταβολή αυτών μειώνεται στο 38%, ενώ για την ηλικιακή ομάδα άνω των 30 ετών η αντίστοιχη συμμετοχή ανέρχεται στο 95%.

Οι μακροχρόνια άνεργοι (όσοι δηλαδή αναζητούν εργασία από ένα έτος και άνω, ανεξάρτητα αν είναι «Νέοι» ή «παλαιοί»), αποτελούν το 51% των ανέργων έναντι 48% που αποτελούσαν το προηγούμενο έτος (412.430 έναντι 283.565) παρουσιάζοντας μία αύξηση της τάξεως του 45,4% ή 128.865 άτομα.

Οι μακροχρόνια άνεργοι νέοι σε σχέση με το προηγούμενο έτος αυξάνονται κατά 53.700 νέους (ποσοστό 57,4%) και αναλογούν πλέον στο 48,5% των νέων ανέργων σήμερα (147.260 μακροχρόνια νέοι άνεργοι) έναντι 43% του προηγούμενου έτους.

Όπως προκύπτει από τον (Πίνακα 7), οι μεταβολές των κατηγοριών των ανέργων σε σχέση με το προηγούμενο έτος, προέρχονται κυρίως από τις αυξήσεις των ανέρ-

γων που έχουν εργαστεί στο παρελθόν καθώς και όσων η διάρκεια ανεργίας είναι μεγαλύτερη του ενός έτους, ιδιαίτερα των ανέργων άνω των 30 ετών.

Εξετάζοντας τον κύριο όγκο των ανέργων που έχουν εργαστεί στο παρελθόν διαπιστώνουμε ότι αυτοί προέρχονται κυρίως από τους κλάδους του Εμπορίου, της Μεταποίησης, των Κατασκευών και των Ξενοδοχείων και Εστιατορίων. Αθροιστικά οι άνεργοι στους κλάδους αυτούς ανέρχονται σε 350.090 και αποτελούν το 57% των ανέργων που έχουν εργαστεί στο παρελθόν (611.300 άνεργοι), (Πίνακας 8).

Σε σχέση με το προηγούμενο χρόνο οι ίδιοι κλάδοι, έχουν και την μεγαλύτερη αριθμητική μεταβολή (88.100 άνεργοι εκ των οποίων οι 29.900 προέρχονται από τον κλάδο του Εμπορίου), ενώ αναλογούν στο 55,5% της μεταβολής της εν λόγω κατηγορίας των ανέργων.

Στους ίδιους κλάδους βρίσκεται συγκεντρωμένη και η ανεργία τόσο των νέων μέχρι 29 ετών όσο και των ανέργων άνω των 30 ετών που έχουν εργαστεί στο παρελθόν, ενώ στους εν λόγω κλάδους αναλογεί και για τις δύο ηλικιακές ομάδες σημαντικό μερίδιο σε σχέση με την μεταβολή τους με το προηγούμενο χρόνο.

Πίνακας 8. Άνεργοι που έχουν εργαστεί στο παρελθόν στους κυριότερους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας κατά ομάδες ηλικιών, 2011 (σε χιλ.)

Άνεργοι 2011 Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	ΣΥΝΟΛΟ	15-29 ετών	30 ετών & άνω	12 μήνες & άνω
και τα δύο φύλα	**611,3**	**154,3**	**457,0**	**284,5**
Μεταποίηση	91,0	13,4	77,6	47,0
Κατασκευές	78,7	15,5	63,3	30,3
Χονδρικό & λιανικό εμπόριο	108,2	31,6	76,6	49,6
Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος	72,1	24,1	48,0	25,4
Σύνολο τεσσάρων κλάδων	***350,1***	***84,6***	***265,5***	***152,3***
Συμμετοχή 4 κλάδων (%)	57,3%	54,8%	58,1%	53,5%
Μεταβολές Ανέργων 2010 - 2011	ΣΥΝΟΛΟ	15-29 ετών	30 ετών & άνω	*12 μήνες και άνω*
και τα δύο φύλα	**158,7**	**32,0**	**126,7**	**89,2**
Μεταποίηση	23,1	1,9	21,2	16,8
Κατασκευές	22,4	4,0	18,4	14,5
Χονδρικό & λιανικό εμπόριο	29,9	4,3	25,6	14,5
Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος	12,7	4,3	8,3	6,5
Σύνολο τεσσάρων κλάδων	***88,1***	***14,6***	***73,5***	***52,3***
Συμμετοχή 4 κλάδων (%)	55,5%	45,5%	58,0%	58,6%

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2010, 2011 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Οι μακροχρόνια άνεργοι των τεσσάρων αυτών κλάδων αναλογούν λίγο πάνω από το ήμισυ των μακροχρόνια παλαιών ανέργων. Πάνω από το ήμισυ των ανέργων στην Μεταποίηση και το 46% των ανέργων στο Εμπόριο είναι μακροχρόνια άνεργοι, ενώ πάνω από το 1/3 στις Κατασκευές και στα Ξενοδοχεία και Εστιατόρια ανήκουν επίσης στους μακροχρόνια ανέργους (51,6%, 45,8%, 38,5% και 35,3% αντίστοιχα). Σε σχέση με το προηγούμενο χρόνο οι ίδιοι κλάδοι έχουν και την μεγαλύτερη αριθμητική μεταβολή στους μακροχρόνια ανέργους, (Πίνακας 9).

Σε σχέση με το 2008, ο αριθμός των ανέργων διπλασιάστηκε καθώς αυξήθηκε κατά 453.680 ανέργους και ποσοστό 127%, (πίνακας 9). Το 85% της μεταβολής οφείλεται σε αύξηση των ανέργων που έχουν εργαστεί στο παρελθόν, και το ήμισυ στην αύξηση των ανέργων με διάρκεια ανεργίας μικρότερη του έτους. Διπλασιασμό των ανέργων έχουμε και στις κατηγορίες των ανέργων που έχουν εργαστεί στο παρελθόν (170%), των ανέργων με διάρκεια ανεργίας μικρότερη του έτους (130%) και των μακροχρόνια ανέργων (125%).

Πίνακας 9. Οι μεταβολές των ανέργων 2008-2011 κατά φύλο, διάρκεια ανεργίας και ομάδες ηλικιών (σε χιλ.)

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ 2008- 2011	Σύνολο Ανέργων	Τώρα θα αρχίσουν να αναζητούν	Διάρκεια Ανεργίας					«Νέοι» Άνεργοι	«Παλαιοί» Άνεργοι
			λιγότερο από ένα μήνα	1 - 2 μήνες	3 - 5 μήνες	6 - 11 μήνες	12 μήνες και άνω		
και τα δύο φύλα	**453,7**	**4,1**	**11,7**	**48,1**	**67,1**	**94,1**	**228,6**	**69,2**	**384,5**
15-29 ετών	147,4	1,0	5,1	15,1	23,5	25,0	77,7	54,5	92,8
30+ ετών	306,3	3,2	6,7	33,0	43,6	69,0	150,9	14,7	291,6
Άνδρες	**257,1**	**2,8**	**9,2**	**28,7**	**42,4**	**52,9**	**121,0**	**34,0**	**223,1**
15-29 ετών	80,4	1,1	4,4	8,6	15,7	14,8	35,9	29,9	50,4
30+ ετών	176,7	1,7	4,8	20,2	26,8	38,1	85,2	4,1	172,6
Γυναίκες	**196,6**	**1,4**	**2,5**	**19,3**	**24,7**	**41,1**	**107,6**	**35,2**	**161,4**
15-29 ετών	67,0	-0,1	0,6	6,5	7,8	10,2	41,9	24,6	42,4
30+ ετών	129,6	1,5	1,9	12,8	16,8	30,9	65,7	10,6	119,0

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2008, 2011 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Τα 2/3 των μεταβολών των ανέργων σε σχέση με το 2008 οφείλεται στις μεταβολές των ανέργων άνω των 30 ετών, ενώ σημαντικό είναι και το μερίδιο που αναλογεί στις μεταβολές των ανέργων ανδρών έναντι των αντίστοιχων μεταβολών των γυναικών (58% έναντι 42% αντίστοιχα). Επίσης, χαρακτηριστικό των μεταβολών είναι ο υπερδιπλασιασμός των ανέργων ανδρών σε πολλές από τις κατηγορίες των ανέργων, (Πίνακας 10).

Πίνακας 10. Ποσοστιαίες μεταβολές των ανέργων κατά φύλο, διάρκεια ανεργίας και ομάδες ηλικιών 2008-2011.

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ 2008- 2011	Σύνολο Ανέργων	Τώρα θα αρχίσουν να αναζητούν	Διάρκεια Ανεργίας					«Νέοι» Άνεργοι	«Παλαιοί» Άνεργοι
			λιγότερο από ένα μήνα	1 - 2 μήνες	3 - 5 μήνες	6 - 11 μήνες	12 μήνες και άνω		
και τα δύο φύλα	**127,0**	**166,5**	**69,9**	**110,3**	**129,3**	**160,4**	**124,4**	**53,1**	**169,5**
15-29 ετών	94,4	46,4	64,1	75,9	101,0	74,7	111,8	57,6	151,1
30+ ετών	152,4	802,1	75,1	139,0	152,3	274,4	132,0	41,2	176,3
Άνδρες	**188,2**	**403,8**	**122,0**	**142,2**	**200,6**	**209,9**	**195,7**	**76,7**	**241,8**
15-29 ετών	122,8	156,2	121,1	89,1	156,1	100,2	134,1	80,5	178,3
30+ ετών	248,4	*	123,0	190,2	240,8	364,8	242,7	57,0	269,8
Γυναίκες	**89,1**	**75,3**	**27,3**	**82,7**	**80,2**	**123,1**	**88,2**	**40,9**	**119,9**
15-29 ετών	73,9	-7,8	15,0	63,6	59,3	54,6	97,8	42,8	127,9
30+ ετών	99,8	369,6	37,7	97,7	96,0	210,1	83,0	37,2	117,3

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2008, 2011 Β΄ τριμήνου Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

6. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ στις ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Το ποσοστό ανεργίας το 2011 σε επτά Περιφέρειες είναι μικρότερο από το μέσο ποσοστό ανεργίας της χώρας, σε δύο Περιφέρειες παραπλήσιο με το μέσο της χώρας και τέσσερις Περιφέρειες έχουν υψηλότερο ποσοστό ανεργίας από το μέσο της χώρας. Διαχρονικά και με λίγες εξαιρέσεις οι ίδιες περιφέρειες έχουν αντίστοιχα είτε υψηλότερο είτε χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας έναντι του μέσου ποσοστού της χώρας, (Διαγράμματα 1 και 2).

Διάγραμμα 1

Ποσοστό ανεργίας 2004-2011 β΄ τριμήνου σε Περιφέρειες
που έχουν μικρότερο ποσοστό από το μέσο της χώρας το 2011

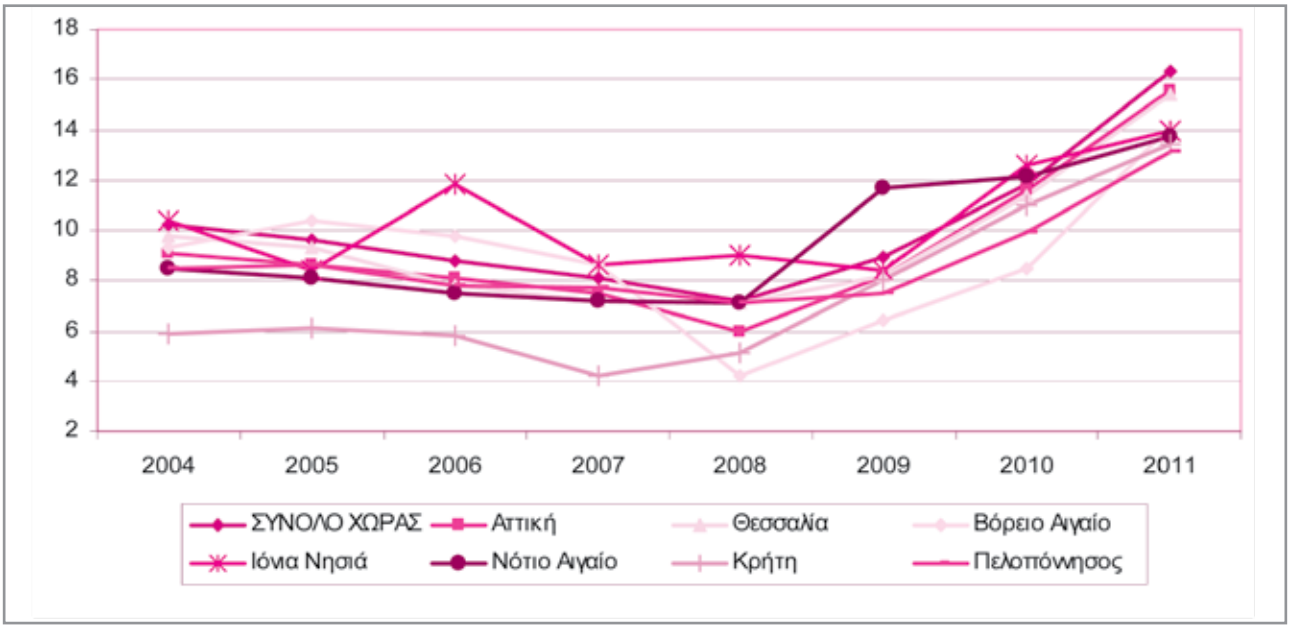

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2004-2011. Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Διάγραμμα 2

Ποσοστό ανεργίας 2004-2011 β΄ τριμήνου σε Περιφέρειες
που έχουν μικρότερο ποσοστό από το μέσο της χώρας το 2011

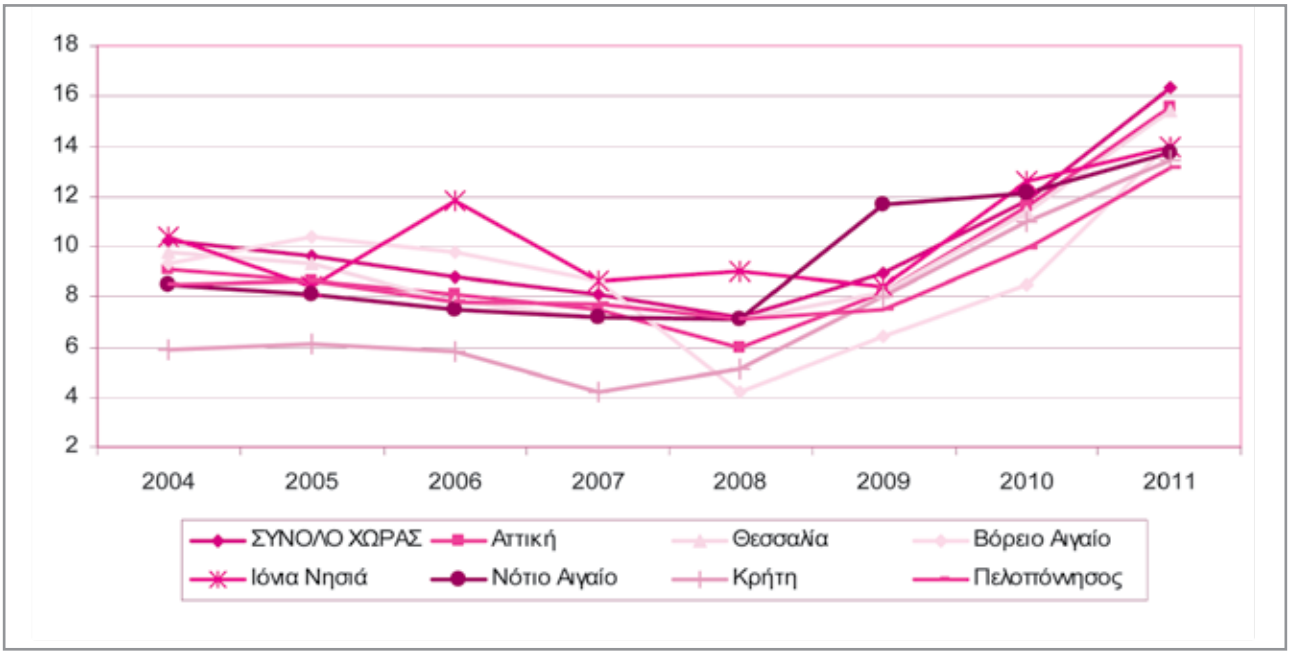

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2004-2011. Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας έχει η Περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας καθώς οι άνεργοι πλησιάζουν στο 1/4 του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας, ενώ σε Ανατολική Μακεδονία & Θράκη καθώς και στο Π.Σ. Θεσσαλονίκης ξεπερνούν το 1/5 του εργατικού δυναμικού αυτών (20,7% και 21,8% αντίστοιχα).

Σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2010, αυξάνονται (αριθμητικά) οι άνεργοι σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας και κυρίως σε Αττική, Κεντρική Μακεδονία, Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, Δυτική και Στερεά Ελλάδα. Οι μεγαλύτερες ποσοστιαίες μεταβολές είναι στο Βόρειο Αιγαίο, και Δυτική Μακεδονία, όπου οι άνεργοι αυξήθηκαν κατά 60% και 64% αντίστοιχα. Σημαντικές είναι επίσης και οι ποσοστιαίες μεταβολές σε Κεντρική Μακεδονία, σε Στερεά Ελλάδα, σε Ανατολική Μακεδονία & Θράκη και Δυτική Ελλάδα, όπου οι άνεργοι αυξήθηκαν από 42% μέχρι 49%, ενώ στο Π.Σ. Θεσσαλονίκης η αύξηση ανήλθε σε 54%, (Πίνακας 11).

Η απασχόληση σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2010 μειώθηκε σε όλες τις Περιφέρειες και κυρίως σε Αττική, Κεντρική Μακεδονία, Θεσσαλία και Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, (Πίνακας 11).

Πίνακας 11. Οι μεταβολές του εργατικού δυναμικού στις Περιφέρειες της χώρας

Β΄ τριμήνου 2010-2011 Περιφέρειες	Εργατικό Δυναμικό			Εργατικό Δυναμικό (%)		
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	**-53,8**	**-270,7**	**216,8**	**-1,1%**	**-6,1%**	**36,5%**
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	-8,8	-24,8	16,0	-3,3%	-10,9%	43,7%
Κεντρική Μακεδονία	-7,9	-57,2	49,3	-0,9%	-7,8%	46,0%
Δυτική Μακεδονία	0,9	-9,7	10,8	0,7%	-9,2%	60,3%
Ήπειρος	-5,9	-11,4	5,5	-3,7%	-8,2%	28,6%
Θεσσαλία	-15,0	-25,9	10,8	-4,5%	-8,8%	28,6%
Ιόνια Νησιά	-0,5	-1,8	1,4	-0,5%	-2,0%	10,5%
Δυτική Ελλάδα	-3,1	-18,3	15,1	-1,0%	-6,5%	42,1%
Στερεά Ελλάδα	3,1	-10,6	13,8	1,3%	-4,9%	49,3%
Αττική	-7,8	-81,3	73,5	-0,4%	-4,9%	33,8%
Πελοπόννησος	-7,0	-14,6	7,6	-2,6%	-6,1%	28,8%
Βόρειο Αιγαίο	-1,6	-6,0	4,4	-2,0%	-8,1%	63,8%
Νότιο Αιγαίο	-3,6	-5,3	1,6	-2,6%	-4,4%	9,6%
Κρήτη	3,3	-3,7	7,0	1,2%	-1,5%	22,7%
α. Περιφέρεια Πρωτευούσης	*-9,6*	*-75,4*	*65,8*	*-0,6%*	*-5,3%*	*36,4%*
β. Πολ. Συγκ. Θεσσαλονίκης	*2,6*	*-30,0*	*32,7*	*0,6%*	*-8,3%*	*54,2%*

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2010, 2011 (Β' τριμήνου)
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Η φθίνουσα πορεία του ποσοστού ανεργίας του Β΄ τριμήνου σχεδόν σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας από το 2004 μέχρι το 2008 ανακόπτεται τα τρία τελευταία έτη. Η φθίνουσα αυτή πορεία αντιστοιχούσε και σε αριθμητική μείωση των ανέργων στις Περιφέρειες με εξαίρεση τη Κρήτη, τα Ιόνια Νησιά, τη Δυτική Ελλάδα και τη Δυτική Μακεδονία όπου οι άνεργοι και το ποσοστό ανεργίας τους αυξάνονταν ήδη από το 2008.

9. Συμπερασματικά

Η ελληνική οικονομία διανύει το τρίτο έτος ύφεσης και εισέρχεται σε λίγους μήνες στο τέταρτο έτος (2012, εξέλιξη ΑΕΠ -2,5%) σε συνθήκες εργασιακής, κοινωνικής και παραγωγικής αποσύνθεσης, χωρίς η διαδικασία της εσωτερικής υποτίμησης που βρίσκεται σε εξέλιξη να έχει πετύχει τους στόχους της (επιστροφή στις αγορές το 2012 και ανάκαμψη το Β' εξάμηνο του 2011).

Η πλήρης απασχόληση κατά την περίοδο 2008 - 2011 μειώνεται κατά 443.650 απασχολούμενους και ποσοστό -10,2% και η μισθωτή εργασία μειώνεται κατά 329.000 μισθωτούς και ποσοστό -11,1%.

Ένα ακόμη χαρακτηριστικό της περιόδου αυτής είναι ο υπερδιπλασιασμός των μακροχρόνια ανέργων και των ανέργων που είχαν αργαστεί στο παρελθόν, ενώ πλέον το 1/3 των νέων μέχρι 29 ετών είναι άνεργοι.

Οι εξελίξεις της ανεργίας διαμορφώνουν συνθήκες κοινωνικού κραχ με ότι αρνητικό αυτό συνεπάγεται για τους εργαζόμενους, τους νέους, τους ανέργους και την διάβρωση της κοινωνικής συνοχής στην χώρα μας. Η αύξηση της στατιστικής ανεργίας (17% - 18% στο τέλος του 2011) και της πραγματικής ανεργίας (22% στο τέλος του 2011) σημαίνει την επιστροφή της στα επίπεδα του 1961. Οι εκτιμήσεις για το 2012 είναι ότι η στατιστική ανεργία θα διαμορφωθεί στα επίπεδα του 21% και η πραγματική ανεργία θα διαμορφωθεί στα επίπεδα του 26%.

Η ύπαρξη υψηλού επιπέδου ανεργίας επισύρει επίσης τον κίνδυνο μετατροπής της υψηλής ανεργίας σε «πάγιο» χαρακτηριστικό της ελληνικής οικονομίας, με δυσμενή αποτελέσματα στις προτεραιότητες και τις πρακτικές των πολιτικών απασχόλησης και της κοινωνικής πολιτικής, όσον αφορά την προώθηση της απασχόλησης, την αντιμετώπιση των ανέργων, τις προοπτικές επανένταξής τους και την κοινωνική τους προστασία. Επιπλέον, η ύπαρξη υψηλού επιπέδου ανεργίας κατά την περίοδο μιας υποτονικής ανάκαμψης θα παρατείνει τις συνθήκες της κρίσης απασχόλησης με αρνητικές συνέπειες στην αγορά εργασίας, στην παραγωγή και στην κοινωνική συνοχή.

Το μέλλον της ελληνικής οικονομίας σε αντίθεση με την βίαιαη προσαρμογή που επιβάλλεται μέσω της βαθειάς ύφεσης και της ταυτόχρονης συρρίκνωσης του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα απαιτείται να κατευθυνθεί εκτός του πλαισίου των συμφερόντων των δανειστών και των επιλογών του παρελθόντος, με την διαμόρφωση και υλοποίηση ενός εναλλακτικού προσανατολισμού, όπως:

- Απαλλαγή του χρέους, με την ενεργό παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής

Τράπεζας στην αγορά ομολόγων με αύξηση του νομίσματος, προκειμένου και άλλες χώρες της Ε.Ε. που πλήττονται από την κρίση χρέους να απαλλαγούν από αυτό το άγος και να κατευθύνουν τους πόρους τους προς την χρηματοδότηση της ανάπτυξης τους για την ανάσχεση της ύφεσης και την αποτροπή της παράτασής της και των συνεπειών της στους νέους, τους εργαζόμενους, τους συνταξιούχους και τους ανέργους.

- Αναδιανομή του εισοδήματος με την ουσιαστική και αποτελεσματική αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, φοροκλοπής και εισφοροδιαφυγής. Αξίζει να σημειωθεί ότι, ένα ευρώ στα τέσσερα που παράγονται στην Ελλάδα δεν φορολογείται και ο Κρατικός Προϋπολογισμός τα τελευταία χρόνια στην χώρα μας να στερείται ετήσιων εσόδων 12 -15 δις ευρώ.
- Επιστροφή του επιπέδου των συντάξεων των μισθών και της εργασιακής νομοθεσίας στα επίπεδα πριν το Μνημόνιο 1.
- *Ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχέδιο με δημόσιες αναπτυξιακές παρεμβάσεις και με την εγκαθίδρυση ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων δραστηριοτήτων για την αξιοποίηση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων και την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και πρωτογενών πλεονασμάτων. Χωρίς την παραγωγή πλεονασμάτων δεν μειώνεται το χρέος, όση λιτότητα και να επιβληθεί. Οι επενδυτικές επιλογές του παρελθόντος με αποσπασματικά και θνησιγενή επενδυτικά σχέδια σπαταλούν πολύτιμους πόρους και αδυνατούν να αποτρέψουν το σημερινό, παραγωγικό, τεχνολογικό και ανταγωνιστικό έλλειμμα της ελληνικής οικονομίας.*

Στη νέα αυτή αναπτυξιακή και παραγωγική ανασυγκρότηση επιβάλλεται η διαμόρφωση νέων θεσμών «κοινωνικού κεφαλαίου» με την ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών δυνάμεων στην διαμόρφωση των δημόσιων πολιτικών σε τοπικό, περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο.



ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η κατάσταση απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω κατά ομάδες ηλικιών και φύλο. Β΄ τρίμηνο 2011, σε χιλιάδες

Ομάδες ηλικιών και φύλο	Γενικό σύνολο	Εργατικό δυναμικό				Μη εργατικό δυναμικό
		Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	% Ανεργίας	
και τα δύο φύλα	**9.337,6**	**4.967,2**	**4.156,3**	**810,8**	**16,3**	**4.370,5**
15 - 19 ετών	557,3	38,4	17,4	21,0	54,7	518,9
20 - 24 »	531,1	275,0	161,1	113,9	41,4	256,1
25 - 29 »	719,2	608,7	440,2	168,5	27,7	110,5
30 - 44 »	2.530,8	2.182,9	1.856,7	326,2	14,9	347,9
45 - 64 »	2.892,3	1.784,4	1.604,6	179,8	10,1	1.107,9
65 και άνω	2.106,9	77,8	76,4	1,4	1,8	2.029,2
15-64 ετών	**7.230,7**	**4.889,4**	**4.080,0**	**809,4**	16,6	2.341,3
15-29 ετών	**1.807,6**	**922,1**	**618,7**	**303,5**	**32,9**	**885,5**
30 ετών και άνω	7.530,0	4.045,0	3.537,7	507,4	12,5	3.485,0
ΆΝΔΡΕΣ	*4.559,3*	*2.878,6*	*2.484,8*	*393,8*	**13,7**	*1.680,6*
15 - 19 ετών	281,4	22,8	12,7	10,1	**44,2**	258,5
20 - 24 »	264,9	148,5	95,7	52,7	**35,5**	116,4
25 - 29 »	374,3	339,2	256,1	83,0	**24,5**	35,2
30 - 44 »	1.288,2	1.236,8	1.088,6	148,2	**12,0**	51,3
45 - 64 »	1.417,3	1.078,4	979,3	99,1	**9,2**	338,8
65 και άνω	933,3	52,9	52,3	0,5	**1,0**	880,4
15-64 ετών	3.626,0	2.825,7	2.432,5	393,2	13,9	800,2
15-29 ετών	**920,6**	**510,5**	**364,6**	**145,9**	**28,6**	**410,1**
30 ετών και άνω	3.638,7	2.368,1	2.120,2	247,9	10,5	1.270,6
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	*4.778,4*	*2.088,6*	*1.671,5*	*417,1*	**20,0**	*2.689,8*
15 - 19 ετών	275,9	15,6	4,7	10,9	**70,1**	260,4
20 - 24 »	266,2	126,5	65,3	61,2	**48,4**	139,7
25 - 29 »	344,9	269,5	184,1	85,5	**31,7**	75,4
30 - 44 »	1.242,6	946,1	768,1	178,0	**18,8**	296,5
45 - 64 »	1.475,0	705,9	625,3	80,6	**11,4**	769,1
65 και άνω	1.173,7	24,9	24,1	0,8	**3,3**	1.148,8
15-64 ετών	3.604,7	2.063,7	1.647,4	416,2	20,2	1.541,0
15-29 ετών	**887,1**	**411,6**	**254,0**	**157,6**	**18,3**	**475,4**
30 ετών και άνω	3.891,3	1.676,9	1.417,4	259,5	15,5	2.214,4

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, Πίνακας 2

Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Απασχολούμενοι 15 ετών και άνω κατά θέση στο επάγγελμα, ομάδες ηλικιών και φύλο. Β΄ τρίμηνο 2011, σε χιλιάδες

Ομάδες ηλικιών και φύλο	Σύνολο	Θέση στο επάγγελμα			
		Εργοδότες	Εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό	Μισθωτοί (με μισθό ή ημερομίσθιο)	Συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη της οικογενείας
και τα δύο φύλα	**4.156,3**	**325,1**	**953,0**	**2.645,9**	**232,3**
15-29 ετών	618,7	17,6	65,4	468,3	67,3
30 ετών και άνω	3.537,7	307,5	887,6	2.177,5	165,0
ΆΝΔΡΕΣ	2.484,8	253,1	**643,1**	**1.503,9**	84,8
15-29 ετών	364,6	13,3	45,8	259,0	46,6
30 ετών και άνω	2.120,2	239,8	597,3	1.244,9	38,2
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1.671,5	72,0	310,0	1.142,0	147,5
15-29 ετών	254,0	4,4	19,6	209,3	20,7
30 ετών και άνω	1.417,4	67,7	290,3	932,6	126,8

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, Πίνακας 12
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Απασχολούμενοι 15 ετών και άνω με πλήρη ή μερική απασχόληση και λόγοι που απασχολούνται μερικώς, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών. Β΄ τρίμηνο 2011, σε χιλιάδες

Ομάδες ηλικιών και φύλο	**Σύνολο**	**Ομάδες ηλικιών**					
		15 - 19 ετών	20 - 24 ετών	25 - 29 ετών	30 - 44 ετών	45 - 64 ετών	65 ετών και άνω
και τα δύο φύλα	**4.156,3**	**17,4**	**161,1**	**440,2**	**1.856,7**	**1.604,6**	**76,4**
Πλήρης	3.888,8	13,4	133,8	402,1	1.759,5	1.517,7	62,4
Μερική	**267,5**	**4,0**	**27,3**	**38,1**	**97,2**	**86,9**	**14,0**
δεν μπορούσε να βρει πλήρη απασχόληση	*152,7*	*2,2*	*15,9*	*28,6*	*61,7*	*43,5*	14,0
% ΜΕΡΙΚΗΣ	**6,4**	**22,9**	**16,9**	**8,7**	**5,2**	**5,4**	**18,3**
ΆΝΔΡΕΣ	2.484,8	12,7	95,7	256,1	1.088,6	979,3	52,3
Πλήρης	2.379,3	9,7	83,7	238,9	1.055,2	948,2	43,6
Μερική	**105,5**	**3,0**	**12,0**	**17,3**	**33,4**	**31,1**	**8,7**
δεν μπορούσε να βρει πλήρη απασχόληση	*66,4*	*1,7*	*6,0*	*13,2*	*25,1*	*19,8*	*0,6*
% ΜΕΡΙΚΗΣ	**4,2**	**23,7**	**12,6**	**6,7**	**3,1**	**3,2**	**16,6**
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1.671,5	4,7	65,3	184,1	768,1	625,3	24,1
Πλήρης	1.509,5	3,7	50,1	163,2	704,2	569,5	18,8
Μερική	**162,0**	**1,0**	**15,3**	**20,8**	**63,9**	**55,8**	**5,3**
δεν μπορούσε να βρει πλήρη απασχόληση	*86,3*	*0,5*	*10,0*	*15,4*	*36,6*	*23,7*	*0,1*
% ΜΕΡΙΚΗΣ	**9,7**	**20,8**	**23,4**	**11,3**	**8,3**	**8,9**	**22,1**

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, Πίνακας 19

Άνεργοι 15 ετών και άνω κατά ομάδες ηλικιών και διάρκεια ανεργίας και φύλο. Β΄ τρίμηνο 2011, σε χιλιάδες

Ομάδες ηλικιών και φύλο	Σύνολο Ανέργων	Τώρα θα αρχίσουν να αναζητούν	Διάρκεια ανεργίας					«Νέοι» Άνεργοι	«Παλαιοί» Άνεργοι
			λιγότερο από ένα μήνα	1 - 2 μήνες	3 - 5 μήνες	6 - 11 μήνες	12 μήνες και άνω		
και τα δύο φύλα	**810,8**	**6,6**	**28,5**	**91,7**	**119,0**	**152,7**	**412,4**	**199,5**	**611,3**
15-29 ετών	303,5	3,1	12,9	35,0	46,8	58,5	147,3	149,2	154,3
30+ ετών	507,4	3,6	15,5	56,7	72,2	94,2	265,2	50,3	457,0
Άνδρες	**393,8**	**3,5**	**16,7**	**49,0**	**63,6**	**78,1**	**182,9**	**78,4**	**315,3**
15-29 ετών	145,9	1,8	8,1	18,2	25,7	29,6	62,6	67,1	78,7
30+ ετών	247,9	1,7	8,7	30,8	37,9	48,6	120,3	11,3	236,6
Γυναίκες	**417,1**	**3,2**	**11,7**	**42,7**	**55,4**	**74,5**	**229,6**	**121,1**	**296,0**
15-29 ετών	157,6	1,3	4,9	16,8	21,1	28,9	84,7	82,0	75,6
30+ ετών	259,5	1,9	6,9	25,9	34,3	45,6	144,9	39,1	220,4

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, Πίνακας 21
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Ποσοστό Ανεργίας στις Περιφέρειες της Χώρας

Ποσοστό Ανεργίας Β΄ τριμήνου	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	**10,2**	**9,6**	**8,8**	**8,1**	**7,2**	**8,9**	**11,8**	**16,3**
Αν. Μακεδονία & Θράκη	13,1	11,0	11,3	9,6	8,4	9,9	13,9	20,7
Κεντρική Μακεδονία	11,8	11,1	9,5	9,0	8,3	9,3	12,7	18,8
Δυτική Μακεδονία	16,4	18,4	14,8	11,6	12,4	12,3	14,6	23,1
Ήπειρος	11,6	11,5	9,2	10,1	9,2	10,9	12,1	16,1
Θεσσαλία	9,8	9,3	7,8	7,2	7,1	8,2	11,4	15,4
Ιόνια Νησιά	10,4	8,4	11,8	8,6	9,0	8,4	12,6	14,0
Δυτική Ελλάδα	12,1	11,0	9,4	9,0	9,3	9,8	11,2	16,1
Στερεά Ελλάδα	12,4	10,5	8,8	9,5	8,3	10,5	11,5	16,9
Αττική	9,1	8,6	8,1	7,5	6,0	8,2	11,6	15,6
Πελοπόννησος	8,5	8,6	7,8	7,7	7,1	7,5	9,9	13,1
Βόρειο Αιγαίο	9,3	10,4	9,8	8,6	4,2	6,4	8,5	14,1
Νότιο Αιγαίο	8,5	8,1	7,5	7,2	7,1	11,7	12,1	13,7
Κρήτη	5,9	6,1	5,8	4,2	5,1	8,0	11,0	13,4
α. Περιφέρεια Πρωτευούσης	*9,2*	*8,9*	*8,3*	*7,7*	*5,8*	*8,0*	*11,2*	*15,4*
β. Πολ. Συγκ. Θεσσαλονίκης	*11,4*	*11,4*	*9,6*	*8,9*	*8,9*	*11,4*	*14,3*	*21,8*

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, Πίνακας 2Β

Άνεργοι στις Περιφέρειες της Χώρας

Άνεργοι Β΄ τριμήνου σε χιλιάδες	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	**492,7**	**466,9**	**427,4**	**398,0**	**357,1**	**442,6**	**594,0**	**810,8**
Αν. Μακεδονία & Θράκη	34,5	28,2	29,2	25,0	21,8	25,9	36,6	52,6
Κεντρική Μακεδονία	95,9	91,7	79,5	75,3	69,1	77,1	107,2	156,5
Δυτική Μακεδονία	20,0	21,9	18,0	13,9	15,1	15,5	17,9	28,7
Ήπειρος	16,5	15,9	13,4	14,8	13,8	16,9	19,2	24,7
Θεσσαλία	32,4	30,1	25,2	23,0	22,8	26,8	37,7	48,5
Ιόνια Νησιά	10,1	8,5	11,5	8,3	9,4	8,8	13,3	14,7
Δυτική Ελλάδα	36,0	33,2	27,8	27,7	28,9	30,6	35,9	51,0
Στερεά Ελλάδα	29,0	25,6	21,6	23,6	20,1	25,0	28,0	41,8
Αττική	161,5	153,0	147,1	137,1	110,0	152,0	217,5	291,0
Πελοπόννησος	22,3	22,9	21,1	21,1	19,2	20,5	26,4	34,0
Βόρειο Αιγαίο	7,0	8,0	7,5	6,8	3,2	4,9	6,9	11,3
Νότιο Αιγαίο	11,3	11,0	9,4	9,6	9,6	16,4	16,7	18,3
Κρήτη	16,2	16,9	16,1	11,8	14,1	22,1	30,8	37,8
α. Περιφέρεια Πρωτευούσης	*143,5*	*138,2*	*130,9*	*121,7*	92,9	*128,0*	*180,8*	*246,6*
β. Πολ. Συγκ. Θεσσαλονίκης	*47,4*	*48,8*	*40,8*	*39,0*	39,7	*49,2*	*60,3*	*93,0*

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, Πίνακας 2Β

Απασχολούμενοι στις Περιφέρειες της Χώρας

Απασχολούμενοι Β΄ τριμ. σε χιλιάδες	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	**4.330,5**	**4.381,9**	**4.452,8**	**4.519,9**	**4.582,5**	**4.531,9**	**4.427,0**	**4.156,3**
Αν. Μακεδονία & Θράκη	229,1	229,0	229,0	236,6	236,2	235,6	226,8	202,0
Κεντρική Μακεδονία	720,1	732,7	755,0	760,9	763,5	748,8	734,1	676,9
Δυτική Μακεδονία	101,7	97,2	103,7	106,1	107,1	110,7	105,1	95,4
Ήπειρος	125,5	122,8	132,2	131,6	136,6	137,6	139,7	128,3
Θεσσαλία	297,0	295,3	296,5	297,3	299,6	299,1	292,8	266,9
Ιόνια Νησιά	86,2	91,9	86,4	88,1	94,7	95,8	91,7	89,9
Δυτική Ελλάδα	261,3	269,3	269,7	279,5	281,3	282,4	283,3	265,0
Στερεά Ελλάδα	204,3	218,2	222,1	225,1	223,6	212,9	215,8	205,2
Αττική	1.619,3	1.628,7	1.660,6	1.679,5	1.728,5	1.705,8	1.653,0	1.571,7
Πελοπόννησος	239,3	243,8	249,0	252,9	252,0	252,5	240,8	226,2
Βόρειο Αιγαίο	68,2	68,7	69,5	72,2	72,5	71,8	74,4	68,4
Νότιο Αιγαίο	121,3	123,9	116,3	123,4	125,7	123,9	121,3	116,0
Κρήτη	257,1	260,4	262,8	266,6	261,2	255,1	248,1	244,4
α. Περιφέρεια Πρωτευούσης	*1.418,2*	*1.415,3*	*1.443,3*	*1.459,7*	1.502,3	*1.479,5*	*1.433,5*	*1.358,1*
β. Πολ. Συγκ. Θεσσαλονίκης	*369,8*	*378,7*	*383,9*	*397,5*	408,0	*381,3*	*362,7*	*332,7*

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, Πίνακας 2Β

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΧΩΡΑΣ και τα δύο φύλα	2008	2009	2010	2011	2008-2011 Μ.Ε.Ρ.Μ.
Συνολικός πληθυσμός	10 776 115	10 832 720	10 876 637	10 919 626	143 511
Ετήσια μεταβολή (%)	0,2	0,5	0,4	0,4	0,4%
Πληθυσμός Εργάσιμης Ηλικίας (15-64 ετών)	7 228 176	7 220 379	7 230 568	7 230 679	2 503
Ετήσια μεταβολή (%)	0,3	- 0,1	0,1	0,0	0,0%
Ποσοστό (%) επί του συνολικού πληθυσμού	67,1	66,7	66,5	66,2	1,7
Μη Ενεργός Πληθυσμός 15-64 ετών	2 374 427	2 332 957	2 290 634	2 341 275	- 33 152
Ετήσια μεταβολή (%)	- 0,2	- 1,7	- 1,8	2,2	-0,5%
Ποσοστό (%) επί του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας	32,8	32,3	31,7	32,4	
Εργατικό δυναμικό >15 ετών	4 939 269	4 974 478	5 021 024	4 967 157	27 888
Ετήσια μεταβολή (%)	0,4	0,7	0,9	- 1,1	0,2%
Ποσοστό (%) επί του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας	68,3	68,9	69,4	68,7	
Σύνολο απασχολουμένων >15 ετών	4 582 126	4 531 913	4 426 992	4 156 336	- 425 790
Ετήσια μεταβολή (%)	1,4	- 1,1	- 2,3	- 6,1	-3,2%
Ποσοστό (%) επί του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας	63,4	62,8	61,2	57,5	
Απασχολούμενοι Νέοι μέχρι 29 ετών	852 379	817 741	743 941	618 672	-233 707
Ετήσια μεταβολή (%)	- 0,85	- 4,06	- 9,02	- 16,84	-10,1%
Ποσοστό Νέων (%) επί του συνόλου των απασχολουμένων	18,6	18,0	16,8	14,9	
Μισθωτοί	2 974 398	2 922 114	2 853 921	2 645 866	- 328 532
Ετήσια μεταβολή (%)	2,7	- 1,8	- 2,3	- 7,3	-3,8%
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των απασχολουμένων	64,9	64,5	64,5	63,7	
Αυτοαπασχολούμενοι	957 634	961 213	975 327	953 021	- 4 613
Ετήσια μεταβολή (%)	- 0,6	0,4	1,5	- 2,3	-0,2%
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των απασχολουμένων	20,9	21,2	22,0	22,9	
Απασχολούμενοι στην γεωργία	518 511	529 588	551 675	509 805	- 8 706
Ετήσια μεταβολή (%)	2,2	2,1	4,2	- 7,6	-0,6%
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των απασχολουμένων	11,3	11,7	12,5	12,3	
Απασχολούμενοι στην βιομηχανία	538 785	516 002	483 145	416 989	- 121 796
Ετήσια μεταβολή (%)	- 3,6	- 4,2	- 6,4	- 13,7	-8,2%
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των απασχολουμένων	11,8	11,4	10,9	10,0	
Απασχολούμενοι στις υπηρεσίες	3 041 631	3 045 310	2 988 902	2 906 172	- 135 459
Υπηρεσίες ετήσια μεταβολή (%)	1,9	0,1	- 1,9	- 2,8	-1,5%
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των απασχολουμένων	66,4	67,2	67,5	69,9	
Μερική απασχόληση	250 062	272 440	282 132	267 498	17 436
Ετήσια μεταβολή (%)	- 4,6	8,9	3,6	- 5,2	2,3%
Μερική απασχόληση (%) επί του συνόλου των απασχολο/νων	5,5	6,0	6,4	6,4	
Προσωρινή απασχόληση	342 486	354 884	364 178	314 300	- 28 186
Ετήσια μεταβολή (%)	6,3	3,6	2,6	- 13,7	-2,8%
Προσωρινή απασχόληση (%) επί του συνόλου των Μισθωτών	11,5	12,1	12,8	11,9	
Σύνολο ανέργων	357 143	442 565	594 032	810 821	453 678
Ετήσια μεταβολή (%)	- 10,3	23,9	34,2	36,5	31,4%
Ποσοστό ανεργίας (%) επί του εργατικού δυναμικού	7,2	8,9	11,8	16,3	
Άνεργοι νέοι 15-29 ετών	156 095	175 328	219 745	303 454	147 359
Ετήσια μεταβολή (%)	- 11,3	12,3	25,3	38,1	24,8%
Ποσοστό ανεργίας νέων 15-29 ετών (%)	15,5	17,7	22,8	32,9	
Άνεργοι 30 ετών & άνω	201 048	267 237	374 287	507 367	306 319
Ετήσια μεταβολή (%)	- 9,5	32,9	40,1	35,6	36,1%
Ποσοστό ανεργίας 30 ετών & άνω ετών (%)	5,1	6,7	9,2	12,5	
Νεοεισερχόμενοι Άνεργοι ("ΝΕΟΙ")	130 319	129 746	141 452	199 224	68 905
Ετήσια μεταβολή (%)	- 6,8	- 0,4	9,0	40,8	15,2%
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των ανέργων	36,5	29,3	23,8	24,6	
Μακροχρόνιοι άνεργοι (12 μήνες & άνω)	183 814	190 100	283 566	412 431	228 617
Ετήσια μεταβολή (%)	- 11,6	3,4	49,2	45,4	30,9%
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των ανέργων	51,5	43,0	47,7	50,9	
Άνεργοι που έχουν εργαστεί στο παρελθόν	226 824	312 819	452 580	611 597	384 773
Ετήσια μεταβολή (%)	- 12,2	37,9	44,7	35,1	39,2%
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των ανέργων	63,5	70,7	76,2	75,4	

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2008 - 2011 Β΄ τριμήνου Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ Γ.Σ.Ε.Ε. ΚΑΤΑ ΤΩΝ «ΜΝΗΜΟΝΙΑΚΩΝ» ΜΕΤΡΩΝ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ζωής Λαναρά[1]
Έλλης Βαρχαλαμά[2]

Εξελίξεις σχετικά με την προσφυγή της Γ.Σ.Ε.Ε. στον ελεγκτικό μηχανισμό της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για την παραβίαση θεμελιωδών Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας από τα νομοθετικά μέτρα αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης και εφαρμογής του διεθνούς μηχανισμού δανεισμού της Ελλάδας.

Με την εξέταση των καταγγελιών της Γ.Σ.Ε.Ε. στην 100η Διεθνή Διάσκεψη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) τον Ιούνιο του 2011 και τα σχετικά Συμπεράσματα της Επιτροπής για τον 'Ελεγχο της Εφαρμογής των Διεθνών Συμβάσεων, ολοκληρώθηκε με επιτυχία η πρώτη διαδικασία ακρόασης της Προσφυγής της Γ.Σ.Ε.Ε. στη ΔΟΕ.

Η Προσφυγή της Γ.Σ.Ε.Ε. στον διεθνή ελεγκτικό μηχανισμό της ΔΟΕ υποβλήθηκε εξαιτίας των αυθαίρετων και μονομερών νομοθετικών μέτρων, τα οποία ως δεσμευτικοί όροι των αλλεπάλληλων Μνημονίων, όχι μόνο πλήττουν καίρια δικαιώματα, εισοδήματα και συντάξεις αλλά συνιστούν και κυβερνητικές παρεμβάσεις στις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις και τις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας παραβιάζοντας σειρά κυρωμένων από την Ελλάδα θεμελιωδών Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας, με στόχο την αποδόμηση των εργασιακών σχέσεων στη χώρα μας. Στο επίκεντρο της διαδικασίας που κίνησε η Γ.Σ.Ε.Ε. ήδη από τον Ιούλιο του 2010 ήταν οι κρατικές παρεμβάσεις που παραβιάζουν τις θεμελιώδεις Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας αρ.98 και αρ.87 και άλλες ΔΣΕ.

Όπως τόνισε ο Πρόεδρος της Γ.Σ.Ε.Ε. στην ομιλία του στην Ολομέλεια της 100ης Διάσκεψης, η Συνομοσπονδία αισθάνεται ικανοποιημένη από τα αποτελέσματα της προσπάθειας αυτής, καθόσον σε ένα δυσμενές διεθνές περιβάλλον για τα συνδικάτα και τους εργαζόμενους όπου θεσμοί

1. Γραμματέας Διεθνών Σχέσεων Γ.Σ.Ε.Ε.
2. Δικηγόρος, Νομική Σύμβουλος Γ.Σ.Ε.Ε.

και δικαιώματα παρουσιάζονται ως «προνόμια» που εμποδίζουν την ανάπτυξη, αναδείχτηκε η βίαιη και άδικη ανατροπή της έννομης εργασιακής τάξης στη χώρα μας με μονίμου χαρακτήρα μονομερείς βλαπτικές μεταβολές οι οποίες δεν έχουν κανένα ποσοτικά μετρήσιμο προσδόκιμο αποτέλεσμα. Υπογράμμισε δε -εκτός άλλων- ότι ο πολιτικός αντίκτυπος της ελληνικής περίπτωσης υπερβαίνει τα σύνορα της χώρας δοκιμάζοντας τελικά την αποτελεσματικότητα και την αξιοπιστία των εποπτικών μηχανισμών της ΔΟΕ. Κι αυτό γιατί η επικύρωση και εφαρμογή των Διεθνών Συμβάσεων πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη που εκτός από την Ελλάδα, αφορά επίσης κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο που πιέζουν την Ελλάδα για σκληρότερα μέτρα παραβιάζοντας τις αρχές της ΔΟΕ.

Στο σημείωμα αυτό καταγράφεται το χρονικό, η ουσία και οι προοπτικές της προσπάθειας αυτής η οποία υποστηρίχτηκε πλήρως από την Διεθνή Συνομοσπονδία Συνδικάτων και την Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων.

Ι. Τον Ιούλιο του 2010, η Γ.Σ.Ε.Ε. ζήτησε την επείγουσα ενεργοποίηση του τακτικού μηχανισμού ελέγχου της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) για την παραβίαση σειράς Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας από τα νομοθετικά μέτρα της ελληνικής Κυβέρνησης για την εφαρμογή του διεθνούς μηχανισμού δανεισμού της χώρας. Στο πλαίσιο του τακτικού ελέγχου



που γίνεται για την εφαρμογή των κυρωμένων Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας, υπεβλήθη εκτενές Υπόμνημα Παρατηρήσεων επείγοντος χαρακτήρα στην αρμόδια Επιτροπή Εμπειρογνωμόνων για την Εφαρμογή Συμβάσεων και Συστάσεων της ΔΟΕ.

Ακολούθως, τον Νοέμβριο του 2010, η Γ.Σ.Ε.Ε. κατέθεσε Προσφυγή[3] στην Επιτροπή Συνδικαλιστικών Ελευθεριών της ΔΟΕ, καταγγέλλοντας την κρατική παρέμβαση στις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις και τον καθορισμό των κατωτάτων ορίων προστασίας των εργαζομένων μέσω συλλογικών συμβάσεων εργασίας (ΣΣΕ) και τις σοβαρές επιπτώσεις αυτής της παρέμβασης στο σκοπό και τη λειτουργία των συνδικαλιστικών οργανώσεων, στη συνδικαλιστική ελευθερία και το δικαίωμα συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων.

3. Η εξέταση της Προσφυγής δεν μπορεί να προχωρήσει, όσο η ελληνική Κυβέρνηση καθυστερεί την υποβολή της δικής της Έκθεσης επί της καταγγελίας της Γ.Σ.Ε.Ε.



Κεντρικά ζητήματα της Προσφυγής της ΓΣΕΕ αποτέλεσαν:

- η παράνομη κρατική παρέμβαση με μέτρα μόνιμου χαρακτήρα αφενός στο πάγιο σύστημα ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των κατωτάτων ορίων μισθών, ημερομισθίων και λοιπών όρων εργασίας, αφετέρου στις διατάξεις για το πεδίο εφαρμογής και τους κανόνες συρροής των ΣΣΕ, με την κατάργηση της προστατευτικής αρχής της εύνοιας υπέρ του εργαζόμενου

- η κρατική παρέμβαση στην ελεύθερη άσκηση του συνδικαλιστικού δικαιώματος των εργαζομένων και τη λειτουργία των συνδικαλιστικών οργανώσεων, η οποία υλοποιείται κυρίως μέσω της σύναψης δεσμευτικών ΣΣΕ που εισάγουν κατώτατα όρια προστασίας των εργαζομένων, με περαιτέρω σοβαρές επιπτώσεις στη διαπραγματευτική τους δύναμη και το ρόλο τους στη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών συμφερόντων των μελών τους,

- η κρατική παρέμβαση στην υποχρέωση εφαρμογής δεσμευτικών ΣΣΕ και την απαγόρευση ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων για τη διαμόρφωση των όρων αμοιβής (μείωση και πάγωμα αποδοχών εργαζομένων στις ΔΕΚΟ και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα με ταυτόχρονη απαγόρευση συνομολόγησης κάθε είδους αυξήσεων μέσω ΣΣΕ),

- η καταστρατήγηση στην πράξη της θεμελιώδους βασικής αρχής της εθνικής, ευρωπαϊκής και διεθνούς έννομης τάξης για το Κοινωνικό Κεκτημένο, με το περιορισμό του πυρήνα των δικαιωμάτων της συλλογικής αυτονομίας και της συνδικαλιστικής ελευθερίας,

- η συνεκτίμηση της παρέμβασης στη συνδικαλιστική ελευθερία και τη συλλογική αυτονομία με την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων και την υπέρμετρη ενίσχυση του διευθυντικού δικαιώματος για την επιβολή της ευέλικτης απασχόλησης, τη μονομερή μείωση του μισθού και τις ελεύθερες και πιο φθηνές απολύσεις των εργαζομένων (αύξηση ποσοστού ομαδικών απολύσεων, μείωση ποσού αποζημίωσης απόλυσης μέσω της δραστικής μείωσης του χρόνου προειδοποίησης, μονομερής επιβολής εκ περιτροπής εργασίας 9 μηνών και διαθεσιμότητας, μείωση της αμοιβής της υπερωριακής εργασίας, ευέλικτη απασχόληση και μείωση της νόμιμης αμοιβής των ανήλικων εργαζόμενων και των νεοεισερχομένων στην εργασία και παράλληλη διευκόλυνση των απολύσεων εργαζομένων πλησίον της σύνταξης).
- η συνεκτίμηση της απορρυθμιστικής παρέμβασης στην αγορά εργασίας για την προώθηση της ευέλικτης και επισφαλούς εργασίας με τις ταυτόχρονες δραστικές και άμεσης εφαρμογής αλλαγές στα ασφαλιστικά δικαιώματα και προσδοκίες των εργαζομένων, όπως τη σημαντική αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης μέσα σε εξαιρετικά σύντομο χρονικό διάστημα, τη μείωση των ύψους των συντάξεων και τη μεταβολή του τρόπου υπολογισμού τους πλέον στο σύνολο του εργάσιμου βίου των εργαζομένων, την ανατροπή στον κατάλογο των ΒΑΕ (πέραν της αύξησης των ορίων ηλικίας των εργαζομένων στα επαγγέλματα αυτά), την υπαναχώρηση του Κράτους από την ευθύνη του για τη χρηματοδότηση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης, τόσο για τις κύριες, όσο και για τις επικουρικές συντάξεις.

Η Γ.Σ.Ε.Ε. τόνισε ότι οι δεσμεύσεις της χώρας προς τους διεθνείς πιστωτές της δεν μπορούν να νομιμοποιήσουν τον περιορισμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των εργαζομένων που προστατεύονται από το ελληνικό Σύνταγμα και τις Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας, που δεσμεύουν τη χώρα, όπως:

- ➜ τη ΔΣΕ 98 (1949) για το δικαίωμα οργάνωσης και συλλογικής διαπραγμάτευσης,
- ➜ τη ΔΣΕ 87 (1948) για τη συνδικαλιστική ελευθερία και την προστασία του δικαιώματος οργάνωσης
- ➜ τη ΔΣΕ 154 (1981) για τη συλλογική διαπραγμάτευση,
- ➜ τη ΔΣΕ 81 (1947) για την Επιθεώρηση Εργασίας,
- ➜ τη ΔΣΕ 95 (1949) για την προστασία του μισθού,
- ➜ τη ΔΣΕ 100 (1951) για την ισότητα στην αμοιβή,
- ➜ τη ΔΣΕ 111 (1958) για τις διακρίσεις στην απασχόληση και το επάγγελμα,
- ➜ τη ΔΣΕ 122 (1964) για την πολιτική απασχόλησης,
- ➜ τη ΔΣΕ 138 (1973) για το κατώτατο όριο ηλικίας (εισόδου στην απασχόληση),
- ➜ τη ΔΣΕ 150 (1978) για τη διοίκηση της εργασίας,
- ➜ τη ΔΣΕ 156 (1981) για τους εργαζόμενους με οικογενειακές υποχρεώσεις

➜ τη ΔΣΕ 102 (1952) για τα κατώτατα όρια κοινωνικής ασφάλειας.

Με βάση την πάγια νομολογία των ελεγκτικών οργάνων της ΔΟΕ, η Γ.Σ.Ε.Ε., με εκτενή τεκμηρίωση, κατέθεσε ότι η ελληνική Κυβέρνηση υπερέβη κατά πολύ το αναγκαίο και αποδεκτό μέτρο που επιβάλλει ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων των εργαζομένων, γιατί τα μονομερή σε βάρος των εργαζομένων αυτά μέτρα:

- εισάγουν ανεπίτρεπτους θεσμικούς περιορισμούς στο σύστημα ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων και τη σύναψη της Εθνικής Γενικής ΣΣΕ, καθώς και των κλαδικών ΣΣΕ, που επί δεκαετίες λειτουργούν στην εθνική έννομη τάξη ως ο πάγιος και αποτελεσματικός μηχανισμός διαμόρφωσης κατωτάτων ορίων αποδοχών και όρων εργασίας,
- δεν έχουν επιβληθεί για ένα σαφώς προσδιορισμένο και περιορισμένο χρονικό διάστημα, αλλά είναι μόνιμα, μολονότι το πρόγραμμα σταθεροποίησης έχει συγκεκριμένα χρονικά όρια και διάρκεια,
- είναι δυσανάλογα και ακατάλληλα και έχουν ληφθεί χωρίς να εξεταστούν με επάρκεια χρόνου και στοιχείων άλλες περισσότερο κατάλληλες εναλλακτικές λύσεις,
- δεν υπάρχει καμία εύλογη σχέση, ούτε μετρήσιμο οικονομικό αποτέλεσμα, ανάμεσα στην έκταση, την ένταση και τη διάρκεια των περιορισμών αυτών με τον επιδιωκόμενο σκοπό που είναι η λήψη των ενδεικνυόμενων μέτρων δημοσιονομικής πολιτικής, την υλοποίηση του προγράμματος σταθερότητας και την εδραίωση της εμπιστοσύνης των ευρωπαίων εταίρων και των διεθνών αγορών προς την Ελλάδα,
- δεν συνοδεύονται από τα απαιτούμενα και συγκεκριμένα αντισταθμιστικά μέτρα και εγγυήσεις για την προστασία του βιοτικού επιπέδου των εργαζομένων και την αντιμετώπιση από αυτό το ευάλωτο τμήμα του πληθυσμού της χώρας των πολλαπλών, παράλληλων και αλυσιδωτών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης. Αντίθετα συνοδεύτηκαν από σημαντική αύξηση στις τιμές των προϊόντων ευρείας κατανάλωσης, των καυσίμων και των τιμολογίων των κοινωφελών υπηρεσιών κλπ.
- είναι άνισα και ευνοούν τις διακρίσεις σε βάρος των εργαζομένων, ιδιαίτερα των πιο ευάλωτων,
- προφανώς είναι μη αναστρέψιμα, καθώς δεν συνοδεύονται από καμία ρητή ή έστω προφορική δέσμευση για επαναξιολόγησή τους κατά την οικονομική ανάκαμψη της χώρας,
- **είχαν σοβαρό και άμεσο αντίκτυπο τόσο στην εκκρεμή από τον Γενάρη του 2010 διαπραγμάτευση της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας, όπου αποδυναμώθηκε σημαντικά η θέση της Γ.Σ.Ε.Ε. απέναντι στις εργοδοτικές οργανώσεις, αλλά και στις εκκρεμείς συλλογικές διαπραγματεύσεις όλων των άλλων συλλογικών συμβάσεων εργασίας, με τη χορήγηση της δυνατότητας στην εργοδοτική πλευρά να καθυστερεί κακόπιστα τη συλλογική διαπραγμάτευση και να πιέζει για ρυθμίσεις κάτω από τα όρια προστα-**

σίας της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας.

Στο πλαίσιο αυτό, οι μόνιμοι και μονομερείς περιορισμοί στη δεσμευτική ισχύ των Εθνικών Γενικών ΣΣΕ, αλλά και των άλλων ειδών ΣΣΕ, αλλά και η εισαγωγή του νέου είδους της ειδικής επιχειρησιακής ΣΣΕ που επιτρέπει τη μείωση των μισθών στον ιδιωτικό τομέα, αποσταθεροποιούν αδικαιολόγητα το σύστημα των εργασιακών σχέσεων, αποστερούν τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων από ένα θεμελιώδες δικαίωμα και περιορίζουν σημαντικά τα μέσα που έχουν για την προστασία, προώθηση και υπεράσπιση των οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων των μελών τους.

Η Γ.Σ.Ε.Ε. τόνισε ότι, εφόσον η Κυβέρνηση επιθυμεί την επιτυχία της εθνικής οικονομικής πολιτικής και την εγγύηση της ανάκαμψης και της ανάπτυξης, αυτό πρέπει να γίνει με όρους κοινωνικής δικαιοσύνης, όπου θα διασφαλίζονται τα θεμελιώδη δικαιώματα των εργαζομένων που έχουν με αγώνες κατακτηθεί. Γι' αυτό έχει ήδη δεσμευθεί η Ελλάδα με την κύρωση των Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας για την προστασία της συνδικαλιστικής ελευθερίας, των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων και των ΣΣΕ και οφείλει να το τηρεί.

ΙΙ. Το Μάρτιο του 2011, εκδόθηκε η Έκθεση της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων για την Εφαρμογή Συμβάσεων και Συστάσεων της ΔΟΕ [4] η οποία κατατέθηκε στην 100η Διεθνή Διάσκεψη Εργασίας. Η



Έκθεση ενσωματώνει με εκτενείς αναφορές τα επιχειρήματα της Γ.Σ.Ε.Ε. και την τεκμηρίωση τους σε ό,τι αφορά το 90% των σοβαρότερων περιπτώσεων παράβασης. Η έκταση και η έμφαση που δίδεται στις καταγγελίες της ΓΣΕΕ ξεπερνά κατά πολύ τη συνήθη πρακτική της ΔΟΕ και καταδεικνύει αφενός το βάρος που αποδίδεται στην παρέμβαση της Γ.Σ.Ε.Ε. και αφετέρου την πληρότητα της τεκμηρίωσης μας αλλά και το έγκαιρο της παρέμβασης μας.

Η Επιτροπή καταγράφει την πολυπλοκότητα και της διεισδυτικότητα των μέτρων που υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο του μηχανισμού στήριξης και τα οποία αφορούν έναν αριθμό Συμβάσεων της ΔΟΕ, που έχουν κυρωθεί από την Ελλάδα.

4. Το πλήρες κείμενο της σχετικής Έκθεσης της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων για την Εφαρμογή των Συμβάσεων και Συστάσεων βρίσκεται στην ακόλουθη διεύθυνση: http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/100thSession/reports/reports-submitted/WCMS_151556/lang--en/index.htm



Πέραν των εκτεταμένων σχολίων που κάνει για το σύνολο των Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας, των οποίων την παραβίαση καταγγέλλει η Γ.Σ.Ε.Ε., η Επιτροπή τονίζει τη σημασία της υποχρέωσης διεξαγωγής πλήρους και ειλικρινούς διαβούλευσης με τις οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών για την αναθεώρηση του μηχανισμού συλλογικών διαπραγματεύσεων σύμφωνα με την αρχή της αυτονομίας των μερών της διαδικασίας συλλογικής διαπραγμάτευσης και ενόψει των εκτενών επιπτώσεων μιας τέτοιας αναθεώρησης στο βιοτικό επίπεδο των εργαζόμενων. Επίσης υπενθυμίζει πως, γενικά, εάν, ως τμήμα της πολιτικής σταθεροποίησης, μια κυβέρνηση θεωρεί ότι οι μισθοί δεν μπορούν να καθορίζονται ελεύθερα μέσα από συλλογικές διαπραγματεύσεις, ένας τέτοιος περιορισμός πρέπει να επιβάλλεται ως εξαιρετικό μέτρο και μόνο στο βαθμό που είναι απαραίτητο, χωρίς να υπερβαίνει μια λογική περίοδο ενώ θα πρέπει να συνοδεύεται από τα κατάλληλα εχέγγυα για την προστασία του βιοτικού επιπέδου των εργαζόμενων.

Ιδιαιτέρα σημαντική είναι η έκκληση της Επιτροπής προς την Ελληνική κυβέρνηση να αξιοποιήσει την τεχνική βοήθεια του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας και να δεχθεί μια Αποστολή Υψηλού Επιπέδου (High Mission) για τη διευκόλυνση μιας ολοκληρωμένης κατανόησης των θεμάτων, πριν από την εξέταση από την Επιτροπή των επιπτώσεων των εν λόγω μέτρων στην εφαρμογή των θεμελιωδών Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας, που έχουν επικυρωθεί από την Ελλάδα.

Επίσης, η Επιτροπή ζητά με ιδιαίτερη έμφαση από την Κυβέρνηση όχι απλώς να τοποθετηθεί, αλλά και να παρακολουθεί τις επιπτώσεις αυτών των μέτρων στην πλήρη άσκηση των δικαιωμάτων που προβλέπο-

νται από τις Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας, κυρίως τη ΔΣΕ 87, τη ΔΣΕ 98 και τη ΔΣΕ 154 (monitoring – impact assessment) και να παρέχει στοιχεία από αυτήν την άποψη στην επόμενη έκθεσή της.

III. Η εξέταση των καταγγελιών της Γ.Σ.Ε.Ε. από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας εισήλθε τον Ιούνιο του 2011 σε νέα κρίσιμη πορεία με την αποδοχή του κοινού αιτήματος της Συνομοσπονδίας και της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Συνδικάτων για ένταξη της Ελλάδας στην παγκόσμια λίστα των 25 χωρών, που εξετάστηκαν για την παραβίαση θεμελιωδών Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας από την αρμόδια Επιτροπή Εφαρμογής Συμβάσεων και Συστάσεων της 100ης Διεθνούς Διάσκεψης Εργασίας της ΔΟΕ. Συγκεκριμένα, η Ελλάδα παραπέμφθηκε ενώπιον της Επιτροπής αυτής για τον έλεγχο της εφαρμογής της θεμελιώδους ΔΣΕ 98, για το δικαίωμα οργάνωσης και συλλογικής διαπραγμάτευσης.

Αιχμή και αυτής της διαδικασίας που κίνησε η Γ.Σ.Ε.Ε. ήταν οι συγκεκριμένες κρατικές παρεμβάσεις που παραβιάζουν τη ΔΣΕ αρ.98 και άλλες ΔΣΕ (επικυρωμένες από την Ελλάδα), αποδομούν τις εργασιακές σχέσεις και τα κοινωνικά κεκτημένα με μέτρα που αποτελούν δεσμευτικούς όρους των αλλεπάλληλων Μνημονίων, πλήττοντας εργασιακά δικαιώματα και το εισόδημα των εργαζομένων.

Η Γ.Σ.Ε.Ε. επικεντρώθηκε, εκτός άλλων, σε καίρια ζητήματα όπως η διασφάλιση/προστασία των όρων εργασίας μέσω συλλογικών συμβάσεων, οι αυθαίρετες περικοπές μισθών και συντάξεων, το πάγωμα/μείωση αποδοχών και η απαγόρευση σύναψης ΣΣΕ στις ΔΕΚΟ, η προσπάθεια επιβολής ατομικών συμβάσεων, η ανατροπή της ιεραρχίας των ΣΣΕ σε βάρος των κλαδικών συμβάσεων, η απαράδεκτη προώθηση ατομικών συμβάσεων και η ραγδαία αύξηση της εκ περιτροπής εργασίας, οι διακρίσεις κατά ευάλωτων ομάδων όπως οι νέοι και οι γυναίκες. Τεκμηριώθηκε με νέα στοιχεία η ποιοτική και ποσοτική επιδείνωση της αγοράς εργασίας στον ένα χρόνο εφαρμογής των μέτρων η οποία αποδυναμώνει δραστικά τα συνδικάτα και τους εργαζόμενους, εκτινάσσοντας παράλληλα την ανεργία σε πρωτοφανή επίπεδα. Υπογραμμίστηκε ο διαρκής και άνισος χαρακτήρας των αδικαιολόγητων μέτρων που όχι μόνο αντιβαίνει τις αρχές της ΔΟΕ, αλλά καθιστά μισθούς και δικαιώματα βασικό μοχλό δημοσιονομικής προσαρμογής, χωρίς πλέγμα κοινωνικής προστασίας και σε συνθήκες εκφυλισμού του κοινωνικού διαλόγου. Τονίστηκε επίσης ότι η ΔΟΕ οφείλει να στείλει ένα δυνατό μήνυμα για τον



σεβασμό της διεθνούς εργασιακής νομιμότητας που εκφράζεται με τις Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας και για την εξεύρεση λύσεων που δεν στοχοποιούν εργαζόμενους και δικαιώματα.

Η κυβερνητική και η εργοδοτική πλευρά, με προεξάρχουσα την Ελληνική κυβέρνηση και εργοδοσία, επικαλέστηκε κυρίως την αναγκαιότητα των μέτρων, την κρισιμότητα της κατάστασης, ενώ κύρια οι εργοδότες επεδίωξαν, εκτός άλλων, την αναβολή έκδοσης Συμπερασμάτων. Ειδικότερα η κυβερνητική πλευρά υποστήριξε γενικά ότι η καταγγελία της Γ.Σ.Ε.Ε. στηρίζεται σε πολιτικοοικονομικά επιχειρήματα, ότι δεν παραβιάζονται οι διεθνείς συμβάσεις και ότι οι συνθήκες επέβαλλαν την τάχιστη περικοπή μισθών, χωρίς συλλογικές διαπραγματεύσεις που δεν «αποδίδουν χρονικά». Υπήρξε επίσης επίκληση των μνημονιακών επιταγών για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας μέσω της μείωσης των μισθών και στον ιδιωτικό τομέα, την αναμόρφωση του συστήματος καθορισμού των μισθών μέσω της κατάργησης των κανόνων συρροής των ΣΣΕ και της ενίσχυσης της διαπραγμάτευσης σε επίπεδο επιχείρησης καθώς και την προώθηση περαιτέρω ευελιξίας στις εργασιακές σχέσεις. Η κυβερνητική πλευρά παραδέχθηκε ουσιαστικά και την εγκατάλειψη των διαδικασιών κοινωνικού διάλογου σε μια σειρά από σοβαρά ζητήματα λόγω χρονικών περιορισμών.

Υπέρ της Γ.Σ.Ε.Ε. στη διαδικασία τοποθετήθηκαν τα συνδικάτα της Γερμανίας, Ισπανίας Γαλλίας και Βενεζουέλας καθώς και η Διεθνής Συνομοσπονδία Συνδικάτων (ITUC) που ανέδειξαν τη διεθνή και την Ευρωπαϊκή διάσταση της υπόθεσης της Ελλάδας που χρησιμοποιείται ως εργαστήριο απορρύθμισης και σε άλλες χώρες, ανεξάρτητα από το εάν απειλούνται ή όχι από την οικονομική κρίση. Τονίστηκε επίσης ότι οι Διεθνείς Συμβάσεις πρέπει να τηρούνται όχι μόνο από την Ελλάδα, αλλά και από όλες τις χώρες που συμμετέχουν σε μηχανισμούς «διάσωσης».

Η Επιτροπή για τον έλεγχο της Εφαρμογής των Διεθνών Συμβάσεων, μετά από εκτενή συζήτηση και εκτίμηση των στοιχείων που παρέθεσε η Γ.Σ.Ε.Ε., υιοθέτησε ομόφωνα τα ακόλουθα Συμπεράσματα[5]:

1. Οι συνέπειες των μεταρρυθμίσεων είναι ευρύτερες και υπερβαίνουν το προς εξέταση θέμα.

2. Η ελληνική Κυβέρνηση, κατά την άσκηση της πολιτικής της, πρέπει να σέβεται τη θεμελιώδη αρχή ότι οι περιορισμοί στη συλλογική αυτονομία και τις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις, στο πλαίσιο μιας πολιτικής σταθεροποίησης, μπορούν να επιβληθούν μόνο ως κατ' εξαίρεση μέτρο, να είναι περιορισμένης διάρκειας και να συνοδεύονται από κατάλληλες και επαρκείς εγγυήσεις για την προστασία των όρων διαβίωσης των εργαζομένων. Για όλα αυτά ζητά από την ελληνική Κυβέρνηση πλήρη ενημέρωση.

5. Το πλήρες κείμενο της σχετικής Έκθεσης της Επιτροπής για την Εφαρμογή των Διεθνών Συμβάσεων βρίσκεται στην ακόλουθη διεύθυνση: http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/100thSession/reports/provisional-records/WCMS_157818/lang--en/index.htm



3. Η ελληνική Κυβέρνηση πρέπει να προχωρήσει άμεσα σε πλήρη και ειλικρινή διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους, ώστε να αναθεωρήσει τα περιοριστικά μέτρα που έχει ήδη λάβει, αλλά και αυτά που πρόκειται να λάβει, επανεκτιμώντας τις επιπτώσεις τους σε βάρος των εργαζομένων.

4. Η ελληνική Κυβέρνηση πρέπει να παράσχει μέσα στο 2011 λεπτομερή ενημέρωση στην Επιτροπή Εμπειρογνωμόνων για την Εφαρμογή των Διεθνών Συμβάσεων και Συστάσεων πάνω στα θέματα που έχει υποβάλει και κατήγγειλε η ΓΣΕΕ ήδη από τον Ιούλιο του 2010, καθώς και πάνω στις επιπτώσεις των περιοριστικών μέτρων στην εφαρμογή της ΔΣΕ αρ. 98.

5. Η ελληνική Κυβέρνηση πρέπει να παράσχει τα στοιχεία που θα της ζητηθούν από την ειδική Ανώτατη Αποστολή που θα αποστείλει η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας στην Ελλάδα, η οποία θα έχει συναντήσεις και με αξιωματούχους του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο αγώνας της ΓΣΕΕ και στο διεθνές επίπεδο θα συνεχισθεί και θα ενταθεί με στόχο την ανάκληση όλων των άδικων μέτρων που υποβαθμίζουν το επίπεδο προστασίας των εργαζομένων και των δικαιωμάτων τους.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

3 Οκτωβρίου 2011.
Το Εργατικό Κέντρο Ναυπλίου με την συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ διοργάνωσε ημερίδα για την παρουσίαση των συμπερασμάτων της ελληνικής οικονομίας και της απασχόλησης το 2011. Τα συμπεράσματα της Έκθεσης παρουσίασε ο Επιστημονικός Διευθυνντής του ΙΝΕ Σ. Ρομπόλης.

8 Οκτωβρίου 2011.
Ο Επιστημονικός Συνεργάτης του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ Απόστολος Καψάλης, συμμετείχε σε ημερίδα, πολιτικής και επιστημονικής προσέγγισης, με θέμα: *"Ελλάδα, Ευρωζώνη και Ευρωπαϊκή Ένωση στη δίνη της σημερινής καπιταλιστικής κρίσης"*. Το θέμα εισήγησης του Α. Καψάλη ήταν: *«Οι αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις στο πλαίσιο της ΕΕ και η ενσωμάτωση τους στην εργατική νομοθεσία στην Ελλάδα»*.

11 Οκτωβρίου 2011.
Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (*Χρ. Τριανταφύλλου*) σε συνεδρίαση της Παιδαγωγικής Συμβουλευτικής Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Συνδικαλιστικού Ινστιτούτου (ETUI) στις Βρυξέλλες, για το πλαίσιο και τον απολογισμό των δραστηριοτήτων του ETUI, την αξιολόγηση επιμέρους παιδαγωγικών εμπειριών και τις προτεραιότητες σχετικά με τις δραστηριότητες συνδικαλιστικής επιμόρφωσης για την επόμενη περίοδο.

12-13 Οκτωβρίου 2011.
Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (*Χρ. Τριανταφύλλου*) στην ετήσια Διάσκεψη του Τμήματος Εκπαίδευσης του Ευρωπαϊκού Συνδικαλιστικού Ινστιτούτου (ETUI) στις Βρυξέλλες με θέματα εργασιών: στρατηγική της ΣΕΣ και του ETUI και προτεραιότητες της συνδικαλιστικής επιμόρφωσης για την επόμενη τετραετία, συμμετοχή εργαζομένων στα ευρωπαϊκά συμβούλια επιχειρήσεων, πιστοποίηση δεξιοτήτων, καινοτομικές προσεγγίσεις και παιδαγωγικοί μέθοδοι στην βάση των θεματικών προτεραιοτήτων και τέλος παρουσίαση ενός προγράμματος (DeLLTUE) που αφορά στην ανάπτυξη εργαλείων για την εξ αποστάσεως συνδικαλιστική επιμόρφωση.

20-21 Οκτωβρίου 2011.
Η Επιστημονική Συνεργάτης του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ *Άντα Σταμάτη* συμμετείχε σε διεθνές συνέδριο στην Λυών της Γαλλίας με θέμα: *«Εργατικό δίκαιο και κοινωνική προστασία σε μια Ευρώπη σε κρίση».*

24-25 Οκτωβρίου 2011.
Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ συμμετείχε (Π. Λ. Ρυλμόν) σε ημερίδα που διοργάνωσε το Ινστιτούτο των Ισπανικών Συνδικάτων (Comisiones Obreras) με θέμα: *«Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα, την Ιρλανδία και Πορτογαλία».*